Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 7 (14118) | 1976 оной январиин 10, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

Арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэдээ, манай ороной экономическа хүсэ шадалые нилээд ехээр шангадхаха, арад зоной баян дэлгэр байдалай шэнэ дэбжэлтэ хангаха. Хүгжэлтэ түгэс социализмын булюу талануудые ба зохёон байгуулхы хүсэнүүд арбадахи табан жэлэй турша соо бүри ехээр hалбаран дэлгэрхэ, обществын, коллективүүдэй ба хүн бүхэнэй хүсэл эрмэлзэлнүүд нягтаар нииилэн найдамдаха.

(Партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектhээ).

Областной партийна XXIX конференци тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр үглөөнэй 10 сагта Ленинэй орденто опера ба балетэй театр соо Буряадай областной партийна XXIX конференци хүдэлмэрээ эхилбэ.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. **Модогоев** областной партийна ээлжээтэ конференциие нээбэ. Удаань конференциин хүтэлбэрилхы органууд hунгагдажа эхилбэ.

Бүхы районуудай партийна организацинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөнэй даабаряар делегат нүхэр **П. Е. Шелковников** областной партийна конференциин президиум hунгаха дурадхал оруулба. Президиумдэ нүхэд **И. И. Акулов, Б. Д. Ангархаев, А. А. Бадиев, Н. Д. Бальжурова, А. Б. Бардонов, А. М. Беляков, А. С. Берещинов, В. Г. Бирюков, Б. З. Буркин, П. Н. Бурлов, Ж. Б. Ванкеев, Э. Е. Васильева, В. А. Волков, Н. Г. Дамдинов, И. П. Зинченко, Е. В. Иванов, А. Н. Колиниченко, А. И. Кораблёв, В. М. Кривочуприн, А. П. Кудряшов, В. Ф. Лысов, И. С. Медведев, Г. И. Миронов, Р. Н. Миронова, А. У. Модогоев, М. В. Мохосоев, Е. Н. Наиданчина, В. Б. Одоева, П. М. Павлов, Н. Б. Пивоваров, А. И. Плотников, Б. З. Поздеев, Б. А. Полрацкий, К. М. Продайвода, Д-Н. Т. Раднаев, В. Д. Раднаев, О. Э. Сангадиева, Б. С. Семёнов, А. А. Сидорин, Р. С. Тарасова, В. И. Титов, Г. Д. Торопов, Е. Г. Трубицын, Ю. В. Тухаринов, В. П. Убеев, А. А. Уланов, К. И. Филиппова, А. И. Хмелёв, В. В. Ченкиров, М. Ж. Шагдаров, В. И. Шатилов, К. К. Шомоев, И. К. Щёкотов, А. Г. Югова, Н. Т. Ященко** гэгшэд нэгэн дуугаар hунгагдаба.

Областной партийна XXIX конференциин Хүндэтэй президиумые партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй КПСС-эй Центральна Комитедэй Политбюро hунгаха гэhэн делегат нүхэр **А. М. Беляковой** оруулhан дурадхалые зал соо суглаа̄гшад хүл дээрээ бодон, үни удаан альга ташалгаар үгтаба.

Бүхы районуудай партийна организацинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөнэй даабаряар делегат нүхэр **В. У. Дарханов** областной партийна конференциин секретариадые hунгаха дурадхал оруулhан байна. Делегадууд нүхэд **С. С. Бадмаев, П. В. Бахаев, Р. Г. Баяртуев, М. М. Гаськов, И. Д. Даржаев, Г. М. Конев, Т. П. Королькова, Е. Н. Корягина, Л. Д. Мадыева, Ц. Ц. Митыпов, А. Д. Моглоев, П. О. Никитин, И. А. Оголева, И. П. Осеев, Г. Л. Рабдаев, В. А. Сахьянов, И. П. Суетин, П. С. Сытов, Е. В. Тетерин, А. Д. Чукаев, А. Н. Шишмарев** гэгшэд секретариадай бүридэлдэ hунгагдаа.

Делегат нүхэр **А. Д. Чукаев** редакционно комиссиие hунгаха тухай дурадхал оруулhан байна. Тус комиссида делегадууд нүхэд **К. П. Альцман, А. С. Асеев, А. А. Бадиев, В. Б. Базаров, И. А. Батудаев, А. М. Беляков, А. С. Берещинов, В. Г. Бирюков, Д. П. Болонев, К. А. Восканянц, К. Д. Дагбаев, В. У. Дарханов, Ю. Р. Дмитриев, Ч. В. Ендонов, С. Б. Жаргалов, А. А. Кванталиани, К. Д. Лубсандоржиев, В. Ф. Лысов, А. У. Модогоев, М. В. Мохосоев, М. В. Неганов, Б. И. Николаев, Н. Б. Пивоваров, Л. Я. Похосоев, К. М. Продайвода, Д-Н. Т. Раднаев, В. Д. Раднаев, И. А. Салопекин, Б. С. Семёнов, Д. Д. Серебренников, И. Я. Сыщук, В. И. Титов, Ц. Ц. Цибудеев, И. П. Чепурин, И. Д. Черняков, В. И. Черныш, И. К. Щёкотов** гэгшэд hунгагдаба.

Удаань делегат нүхэр **К. Д. Лубсандоржиевта** үгэ үгтэбэ. Тэрэ конференциин мандатна комиссиие делегадууд нүхэд **И. Р. Агафонов, Р. Л. Бандеев, А. Б. Бардонов, П. И. Бутковский, С. И. Гришкин, А. А. Данько, Б-М. Ц. Жамсуев, М. Ф. Завгородняя, К. А. Калашников, П. И. Коновалов, Г. Н. Крылова, В. М. Леонов, П. Д. Марзаев, М. Ф. Маханов, В. Б. Нимаев, В. П. Парамонов, Л. Б. Раднаев, Н. И. Тимофеев, Н. Л. Тогмитова, Н. Е. Шелковников, Ю. В. Шитиков** гэгшэдhээ бүридхэн hунгахые дурадхаба. Энэ дурадхалынь нэгэн дуугаар hайшаагдаа.

Областной партийна XXIX конференциин зүбшэн хэлсэхэ асуудалнууд баталагдаба. Тэндэ иимэ асуудалнууд табигдаа гэбэл:

1. КПСС-эй областной комитедэй тоосоон.
2. Областной партийна организациин шалгалтын комиссиин тоосоон.
3. Партиин XXV съездэдэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект тухай.
4. КПСС-эй областной комитедые hунгалга.
5. Областной партийна организациин шалгалтын комиссиие hунгалга.
6. КПСС-эй XXV съездын делегадуудые hунгалга.

КПСС-эй Буряадай областной комитедэй хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл партиин обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хэбэ.

Областной партийна организациин шалгалтын комиссиин хүдэлмэри тухай элидхэл энэ комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **А. А. Сидорин** хэhэн байна.

Удаань партиин областной комитедэй ба областной партийна организациин шалгалгын комиссиин тоосоонуудые зүбшэн хэлсэлгэ эхилбэ.

Тоосоонууд тушаа КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков**, КПСС-эй Хориин райкомой нэгэдэхи секретарь **В. У. Дарханов**, Улаан-Үдын авиационно заводой таблагша **И. И. Акулов**, КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь **А. С. Берещинов**, Зэдын аймагай Борьсогой совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой нүхэр **Г. Л. Рабдаев**, КПСС-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Л. Б. Раднаев**, Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын заводой директор нүхэр **И. С. Медведев**, КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **П. М. Павлов**, Кабанскын аймагай Клюевскэ леспромхозой крановщик нүхэр **М. К. Рамазанов**, республикын хүдөө ажахын министр нүхэр **Б. Д. Ангархаев**, Буряадай барилгын управлениин начальник нүхэр **К. А. Восканянц**, Улаан-Үдын аймагай Ивалгын дунда hургуулиин багша нүхэр **Н. А. Тыкшеева**, профсоюзуудай областной соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **В. И. Титов**, республикын элүүрые хамгаалгын министр нүхэр **Л. Д. Мадыева**, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой механизатор нүхэр **Г. И. Миронов**, сэрэгэй алба хаагша нүхэр **Ю. В. Тухаринов**, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. Д. Раднаев**, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр **М. В. Мохосоев** гэгшэд үгэ хэлээ.

Конференциин мандатна комиссиин элидхэл энэ комиссиин түрүүлэгшэ, КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таhагые даагша нүхэр **А. Б. Бардонов** хэhэн байна. Мандатна комиссиин элидхэл конференцеэр баталагдаа.

Хэлсэhэн асуудалаар конференци дэлгэрэнгы тогтоол батал аан абаа.

Конференциин хүдэлмэридэ РСФСР-эй автомобильна транспортын министр нүхэр **Е. Г. Трубицын**, КПСС-эй ЦК-гай инструктор нүхэр **Н. Т. Ященко** гэгшэд хабаадалсана.

Областной партийна конференци хүдэлмэрээ мүнөөдэр үргэлжэлүүлхэ.

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДЭЙ ТООСООН

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВОЙ элидхэлhээ

Нүхэдүүд!

Урда тээхи, областной XXVIII партийна конференциhээ хойшо хоёр жэл үнгэрбэ. Энэ хадаа КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө, юhэдэхи табан жэлэй асари ехэ [...]бүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула Коммунис партиин хүтэлбэри доро бүхы совет арадай эрхилhэн [...]hон байгуулхы эдэбхи [...]лтэ ажалай ба шанга [...]сэлэй жэлнүүд байгаа. Тоосоото үеын хахадынь түрүүтэ табан жэлэй hүүлшын, шиидхэхы жэлдэ тудаа. Тиигэжэ үнгэрэгшэ хоёр жэлэй ажалшада областной партийна организациин эрхилhэн ажал ябуулгын дүнгүүдые мүнөөдэр гаргахадаа, тэдэнэ бүхы табан жэлэй түсэбэй даабаринуудтай нягта холбоотойгоор хаража үзэхэ, тоосоото үе соо хэгдэhэнhээ гадна, мүн юhэдэхи табан жэлые ямар үрэ дүнгүүдтэйгээр дүүргэhэн тухайдаа партийна конференцидэ элидхэхэ ёhотой болонобди.

XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөлгын гол шэглэлнүүдэй» проектдэ тунхаглагдаhан [...]тые манай республикын ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта тон анхаралтайгаар шэнжэлжэ, ехэ эдэбхитэйгээр, урма зоригтойгоор зүбшэн хэлсэжэ байна, нүхэдүүд. Тус проект дотор дурдагдаhанай ёhоор, юhэдэхи табан жэлэй социально-экономическа гол зорилгонууд дүүргэгдэбэ. Совет арад Ленинскэ партиин хүтэлбэри доро коммунизм байгуулгын замаар урагшаа дабшаhан ехэ шэнэ алхам хээ. Оронoймнай экономическа хүсэ шадал нилээд ехээр нэмэhэн, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлhэн байна. Арад зоной баян дэлгэр, болбосоронгы байдалай саашадаа урган дэбжэхэ ябадал хангагдаа. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ургахатайнь хамта, үйлэдбэридэхи социалис ёhоной харилсаанууд ба общестын социальна байгуулламжа улам нарижан hайжараа. Обществын сурталбодолой ба политическэ нэгэдэл, манай олон үндэhэ яhатантай Эхэ ороной арадуудай эбдэршэгүй хани холбоон бүри ехээр батажанхай. Партиин XXIV съездын тодорхойлhон гадаадын политикын ба амгалан байдалай программые бэелүүлгын талаар ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Советскэ Союзай уласхоорондын байдал, аха дүү социалис оронуудтай тэрэнэй харилсаа холбоон улам батажаа.

Эдэ бүхы туйлалтанууд — хүдэлмэришэн ангиин, колхозно-таряашадай, интеллигенциин шэн зоригто ажалай үрэ дүн, манай ороной бүхы нацинуудай ба арад үндэhэтэдэй бата нэгэдэлэй, совет арадай түрүү манлай, социалис обществын хүтэлбэрилхы ба залан жолоодогшо хүсэн болохо Коммунис партиин эмхидхэхы, политическэ түгэлдэр ажал ябуулгын үрэ дүн болоно.

Манай республикын ажалшад, бүхы совет арадтал адляар, ленинскэ Коммунис партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй дотоодын болон гадаадын политикые, ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй ЦК-гай Политбюрогой эсэшэ сусашагүй, залан сэхэ ажал ябуулгые патриотическа ехэ урма зоригтойгоор, нэгэ hаналтайгаар hайшаана.

Нүхэдүүд! Коммунис партиин тодорхойлhон хараа бодолые баримталан, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай областной партийна организаци үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашаданъ хүгжөөхэ, республикынгаа экономическа хүсэ шадал арьбадхаха, арадай ажахын ба соёлой бүхы hалбаринуудые дэбжээхэ, ажалшадай байдал улам hайжаруулха ябадал тоосоото үе соо, бүхы табан жэлэй туршада туйлаhан байна.

Тодорхойлхы хэдэ хэдэн хараа̄лмжануудай талаар. Жэшээлэн хэлэбэл, ниитын үйлэдбэриин гансал ургалтын, капитальна барилгын хүгжэлтын, үйлэдбэриин гол фондонуудай ургалтын, хүн зоной олзо оршонуудай дээшэлэлгын, розничнo худалдаа наймаанай талаар, тэрэшэлэн бусад хэдэ хэдэн шухала үрэ дүнгүүдэй талаар үнгэрэгшэ табан жэлнай урда тээхи бүхы табан жэлнүүдэйхиhээ холо үлүү байба.

Нүхэдүүд, республикын ажалшадай ажалай ба политическэ эдэбхи үүсхэлэй хэлбэришэгүй, улам ехээр ургаhанай ашаар эдэ бүгэдэ туйлагдаха аргатай болоо. Юhэдэхи табан жэлэй даабаринуудые болзорhоо урид дүүргэхын түлөө үнэхөөр бүгэдэ арадай социалис мурысөөн дээрэ хэлэгдэhэнэй эли тодо гэршэ жэшээ болоно. Партиин Центральна Комитедэй ба Советскэ правительствын зүгhөө манай республикада саг үргэлжэ анхарал хандуулагдадаг, ехэ туhаламжа үзүүлэгдэдэг байhанай ашаар лэ эдэ бүгэдэ туйлагдаа.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮГЖЭЛТЭ

Партиин областной комитет КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, доторойнгоо арга боломжонуудые хүсэд бүринөөр ашаглаhанай үндэhөөр промышленностиин hалбари бүхэндэ продукци ехээр үйлэдбэрилхэ ябадал хангалгада партийна организацинуудай [...] хүсэлэлгые зорюулhан байна.

Түсэбтэ табан жэлэй турша республика дотор промышленна хэдэ хэдэн шэнэ предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа. Ямар предприятинууд бэ гэхэдэ, түб түрүүн — Сэлэнгын ЦКК, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ завод, Жыдын вольфрам-молибденэй комбинадай шанаржуулгын фабрика, ЛВРЗ-дэхи механическа шэнэ цех, мяханай комбинадта шубуудые хэрэглэжэ болгохо цех, кондитерскэ фабрика, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин бусад хэдэ хэдэн предприятинууд болоно. Промышленностиин гол фондонууд тоосоото үе соо 12 процентээр, харин бүхы табан жэлэй туршада 78 процентээр нэмэhэн байна. Зэмсэг хэрэгсэлнүүдээр хангагдасынь хүдэлмэрилдэг хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, 62 процентээр нэмээ.

Гэхэ зуура, гол фондонуудай ургалта ба промышленностьдахи үйлэдбэриин хүсэнүүдэн нэмэлгэ гансашье шэнэ предприятинуудые ашаглалгада оруулhанай үндэhөөр бэшэ, мүн манай индустриин бүхы hалбаринуудта ашаглагдажа байгаа предприятинуудые hэльбэн шэнэдхэhэнэй, техническэ талаарнь хубилган hайжаруулhанай үндэhөөр хангагдаа.

Партиин XXIV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай хэhэн тоосоото элидхэл дотор иигэжэ заагдаhан байгаа гэбэл: «...Предприятинуудые шэнэдхэн hэльбэhэнэй, техническэ талаарнь хубилган hайжаруулhанай үндэhөөр продукциин ургалта хангахада, экономическа талаараа үлүү ашаг туhатай байдагынь элитэ». Эндэ хэлэгдэhэнэй зүбые манай республикын промышленностиин бодото хэрэгүүд лаблан баталаа. Ашаглагдажа байгаа предприятинуудые шэнэдхэн hэльбэхэ ба техническэ талаарнь хубилган зэбсэглэбэл, шэнэ барилгада гаргашалагдаhанhаа hураггүй бага мүнгэ зөөри гарахаhаа гадна, мүн энэ хүдэлмэри hураггүй богони болзорнуудта бэелүүлэгдэхэ байна. Тэрээнhээ гадна, гол шухаланъ юуб гэхэдэ, ажалай бүтээсэ таhалгаряагүй дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрые бүри ехэ болгохо арга олгоно.

Тон hонирхолтой нэгэ иимэ жэшээ дурдая. Комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын завод юhэдэхи табан жэлэй хугасаа соо шэнэ техникые бүри шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр hэлгэhэн, технологическа аргануудые таhалгаряагүй нарижуулан hайжаруулhан, автомадуудые удаа дараалан нэбтэрүүлhэн байна. Энээнhээ уламжалан, hүүлэй табан жэлэй турша соо заводой бүтээн гаргаhан бүхы продукциин хэмжээн гурба дахинhаа ехээр нэмэhэн, ажалай бүтээсэ хоёр дахин шахуу дээшэлhэн, продукциин өөрынь үнэ горитойгоор хороhон, ашаг олзо оруулха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэhэн байна юм. hүүлэй хоёр жэлэй туршада тус заводой бүтээн гаргаhан бүхы продукциин хэмжээн 46 процентээр нэмээ, ажалайнь бүтээсэ 36 процентээр дээшэлээ.

Иимэ жэшээнүүдые олоор дурдажа болохо. Түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн hэльбэhэнэй, шэнэ техникэ нэбтэрүүлэн хэрэглэhэнэй ашаар «Теплоприбор» заводой үйлэдбэриин хүсэн табан жэлэй турша соо хоёр дахинhаа ехээр нэмээд, бүтээн гаргадаг продукцинь мүн лэ тиимээр ехэ болоо; «Электромашина» заводто — хоёр дахин шахуугаар, Шэнэ-Бэрээнэй заhабарилгын заводто гурба дахин нэмээ. Тэрэшэлэн судна-бүтээлгын ба авиационно заводуудай, ЛВРЗ-гэй, нарин сэмбын комбинадай ба бусад хэдэ хэдэн предприятинуудай үйлэдбэрилгын хүсэн шэнэдхэгдэн hэльбэгдэhэнэй hүүлээр мүн лэ ехээр нэмэhэн байна. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые арьбадхалга, шэнэ техникэ нэбтэрүүлгэ, технологи нарижуулан hайжаруулга промышленна продукци бүтээн гаргалгаяа жэл бүри таhалгаряагүй нэмээхэ арга олгоо. Арад ниитын социалис мурысөөнэй үнэхөөрэе үргэноор дэлгэрhэн, хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлэй урган бадарhан дээрэhээ, продукци үйлэдбэрилгын ба худалдалгын талаар табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые республикын промышленность болзорhоо урид дүүргэв.

Үйлэдбэриин хэдэн зуугаад түрүүшүүл табан жэлэйнгээ үйлэдбэриин даабаринуудые дүрбэн жэлэй дүрбэн жэл хахадай турша соо дүүргэhэн байна. Тэдэнэй дундаhаа хэдэн нэрэнүүдые дурдахыемни зүбшөөгыт. Тэдэ хэд бэ гэхэдэ, Социалис Ажалай Герой, модо отологшодой солото бригадир Алексей Павлович Кудряшов, авиазаводой токарь Валентин Алексеевич Козлов, ЛВРЗ-гэй слесарь Григорий Ефимович Бадмаев, прибор-бүтээлгын заводой слесарь Лидия Александровна Фалилеева, нарин сэмбын комбинадай ээрэгшэ Валентина Ильинична Гаврилова, локомотивна депогой машинист Иван Семёнович Гомзяков, хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэрилэгшэ Сарра Улахановна Пиржанова болон тэрэнэй бүхы бригада болоно. Гэхэ зуура, бүхы түрүүшүүлэй, эгээн элитэ мэдээжэшье хүнүүдэй нэрэнүүдые дурдажа шадагдахагүй байна.

Республикымнай промышленность бүхы дээрээ түсэбтэ табан жэлэй турша соо продукци бүтээн гаргалгаяа 49 процентээр, тэрэ тоодо hүүлэй хоёр жэлэй турша соо 13 процентээр нэмээгээ. Продукци бүтээлгын ургалтын эгээн үндэр дээдэ хэмжээн машина бүтээлгын предприятинуудта туйлагдажа, 76,2 процент болоо. Промышленна продукци худалдалгын талаар табан жэлэй түсэбэй даабаринууд 102,5 процент дүүргэгдэнхэй. Табан жэлэй турша соо түсэбhөө гадуур 149,7 миллион түхэригэй, тэрэ тоодо hүүлэй хоёр жэлэй турша соо — 58,0 миллион түхэригэй продукци бүтээгдэн гаргагдаба.

Партиин XXIV съездын заабаринуудтай зохилдуулагдан, промышленна үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хүдэлмэри: хүндэ хүдэлмэриин хэмжээе, единицэ продукци үйлэдбэрилхын тула гаргагдадаг гаргашые хороохо, бүтээн гаргадаг эдлэл хэрэгсэлнүүдтэ материалай гарасые бага болгохо, түүхэй эдүүд ба материалнуудые арьбалха; продукциин шанар улам hайжаруулха гол шэглэлнүүдтэйгээр ябуулагдаа. Промышленна предприятинуудай партийна организацинуудай эмхидхэлэй, политическэ бүхы хүдэлмэринь эдэл гол шэглэлнүүдэй талаар эгээн hайн үрэ дүнгүүдые туйлаха хэрэгтэ зорюулагдаhан байна. Тоосоото үе соо олохон предприятинуудта яhала hайн үрэ дүнгүүд туйлагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта hүүлэй хоёр жэлэй турша соо шэнэ, бүтээсэ ехэтэй 68 түхеэрэлгэ тодхогдоhон, 36 түхеэрэлгэ шэнэлэгдэhэн байна. Хүндэ хүдэлмэри оньhожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилготой эмхидхэлэй-техническэ 200 гаран хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдээ.

Иимэ жэшээнүүд предприяти бүхэндэ бии байха. hүүлэй хоёрхон жэлэй туршада манай предприятинуудта тон үндэр бүтээсэтэй 2.800 гаран шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоhон, автомат, поточно ба конвейерна 115 лини нэбтэрүүлэгдэhэн байха юм. Автомадаар гагналга, нарин шудхалаа, программна хүтэлбэритэй станогууд ба үйлэдбэриин бусад шэнэ арганууд промышленностьда улам үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоно байнхай.

Республикынгаа промышленностиие бүхы дээрэнь абажа үзэбэл, түсэбтэ табан жэлэй турша соо ажалай бүтээсэ 37 процентээр, тэрэ тоодо hүүлэй хоёр жэлэй хугасаа дотор 9,3 процентээр дээшэлээ.

Үйлэдбэрилэгдэдэг эдлэл хэрэгсэлнүүдтэ материалай гарасын хэмжээе хороолгын талаар, түүхэй эдүүд ба материалнуудые арьбалалгын талаар яhала hайн үрэ дүнгүүд олохон предприятинуудта туйлагдаа.

Жэшээлэн хэлэбэл, «Электромашина» заводто бүтээгдэн гаргагдадаг электродвигательнүүдэй шэнэдхэгдэhэнэй ашаар, тэдэнэй шэгнүүр хэмжээнэй единицэ бүхэндэ хүртэдэг хүсэн 40 процентээр нэмээ. Энээнhээ уламжалан, нилээд ехэ металл ба бусад үнэтэ материалнууд алмагдаhан байна. Хэдэ хэдэн приборнуудай түхэлыень хубилган шэнэдхэхэтээ хамта, тэдэниие бүтээлгэдэ гаргашалагдадаг материалнуудай хэмжээе хороохо ябадал «Теплоприбор» заводто туйлагдаа.

Промышленностьяа бүхы дээрэнь абажа харабал, тоосоото үе соо 2.200 тонно металл, 62 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 10,7 мянган тонно условно түлишэ арьбалагдаа. Түүхэй эдүүд ба материалнуудые арьбалалгын талаар предприятинуудай, коллективүүдэй абаhан социалис уялганууд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Партийна, профсоюзна организацинууд, ажахын зургаанууд, предприятинуудай олониитэ тоосоото үе соо продукциин шанар hайжаруулха асуудалнуудта анхарал ехээр хандуулhан байна. Продукци дутагдалгүйгөөр бүтээхын, тэрэнээ гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр тушаахын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүнөө үедэ республикын промышленна предприятинуудай бүтээн гаргадаг 64 янзын эдлэл хэрэгсэлдэ гүрэнэй «Шанарай тэмдэг» олгогдонхой. Тиимэ продукциин тоодо: «Электромашина» заводой бүтээн гаргадаг электродвигательнүүд, прибор-бүтээлгын заводой бүтээн гаргадаг зарим зүйлнүүд, «Теплоприбор» заводой бүтээн гаргадаг халуунай хэмжээе тааруулха автомат приборнууд, нарин сэмбын комбинадай нэхэн гаргадаг бүдүүд, Тимлюйн цемзаводой үйлэдбэрилдэг цемент ороно.

Продукци гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр тушаалга «Теплоприбор» заводой бүтээн гаргадаг бүхы продукциинь 97 процент, прибор-бүтээлгын заводой — 98 процент болоно. Нарин сэмбын комбинадай бүхы продукциин — 99,6 процентнь эрхим ба нэгэдэхи категориин шанартайгаар гаргагдана.

Тимлюйн цементын заводой коллектив эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг предприятиин нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мурысөө цементын промышленностьда дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаhан юм. hалбари дотор дунда жэшээгээр 14 пунктаар дээшэлдэг байхадань, үйлэдбэрилэн гаргадаг цементынгээ маркые энэ завод 27 пунктаар нэмээгээ.

Технологическа аргануудые научна ба научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудтай хани холбоотойгоор таhалгаряагүй нарижуулан hайжаруулга — предприятинуудтахи научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ шухала эрилтэ болоно. Үйлэдбэрээ нарижуулан hайжаруулхаар научно-шэнжэлгын хүдэлмэри бүтээхэ договорнуудые эдэнтэй батал hан научна эмхи зургаануудай тооe тэдэ предприятинууд жэлнээ жэлдэ улам үргэдхэнэ. Тоосоото үе соо дурсагдагша предприятинуудта технологическа 370 шэнэ арга нэбтэрүүлэгдээ.

Промышленностьдахи техническэ дэбжэлтэ предприятинуудайнь хүдэлмэришэдэй ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй тон эдэбхитэй хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тоосоото үе соо 10 мянга гаран уралан нарижуулагшад ба ухаалан зохёогшод 17,6 миллион түхэригэй ашаг үрэтэй уралан нарижуулгын 18 мянган дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэн байна. Республикын промышленна предприятинуудай инженернүүд болон техникүүдэй уралан бүтээhэн хубитаhаань орохон экономическа ашаг үрэ 1974—1975 онуудай турша соо 11 миллион үлүүтэй түхэригэй болоhон байгаа.

КПСС-эй областной комитет, промышленна предприятинуудай партийна организацинууд промышленностиин бүхы hалбаринуудта арадай хэрэглэлэй эд бараа бүри элбэгээр бүтээн гаргаха асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулаа.

Бүхы республика доторжние абажа харабал, энэ шухала эдлэл хэрэгсэлнүүдэй талаар табан жэлэй түсэбэй даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ. Түсэбhөө гадуур 45,6 миллион түхэригэй сэнтэй арадай хэрэглэлэй эд бараан бүтээгдэн гаргагдаhан байна. 1970 онойхитой жэшэбэл, иимэ эд бараа бүтээн гаргалга 30 процентээр нэмээ.

Гэхэ зуура, манай предприятинуудай, илангаяа союзна предприятинуудай, үйлэдбэриин арга боломжонууд арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые бүтээн гаргалгын талаар үшөөл хүсэд хэрэглэгдэнэгүй.

Республикын экономикые хүгжөөхэ хэрэгтэ транспорт шухала hуури эзэлнэ.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделенидэ табан жэлэй турша соо техническэ hэльбэлтэ хэгдэжэ сүм дүүргэгдээ. Тиигэhэнэй үндэhөөр ашаа зөөлгын хэмжээе гурбанай нэгэ хубиарнь нэмээхэ, бусад үрэ дүнгүүдые улам дээшэлүүлхэ аргатай болообди. Энэ отделени ашаануудые зөөлгын талаар табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэнхэй. hүүлэй хоёр жэлэйшье түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. Отделениин түрүү коллективүүдэй нэгэн — Улаан-Үдын локомотивна депо табан жэлэйнгээ түсэбые 1975 оной сентябрьда дүүргэhэн юм.

Гэхэ зуура, түмэр замшад электровозууд ба вагонуудые бүри hайнаар хэрэглэхэ, республикын арадай ажахые транспортын талаарнь хангахын тула шухала хэмжээнүүдые абаагүй байгаа гэжэ тэмдэглэмээр.

Вагонуудай парк бирагүйгөөр хэрэглэгдээ. Табан жэлэй турша соо вагоной эрьесэ 9 процентээр удаараа, мүн үнгэрэгшэ жэлдэ энэ гүйсэдхэлынь 1974 онойхиhоо доогуур байгаа. Вагонуудые хаhа саг соонь үгэдэгтүй, ашаа тээхэ вагонуудые хүсэд бэлэн болгонгүйгөөр эльгээдэг ушарнууд бии. 1975 ондо «Забайкаллес» нэгэдэлдэ, «Татарский ключ» карьерэй управленидэ, Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй заводто ба бусад предприятинуудта ашаа тээхэ нилээд олон вагонуудые дутуу үгэhэн байна.

(Эхин. Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДЭЙ ТООСООН

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВОЙ элидхэлһээ

(Үргэлжэлэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Министерствонуудэй, управленинүүдэй, предприятинуудай ба ажахын эмхинүүдэй зарим хүтэлбэрилэгшэд транспортын цехүүдэй хүдэлмэридэ, тэдэниие хүгжөөлгэдэ, ашалга-буулгалгын хүдэлмэри оньһожоруулгада, вагонуудай миин байлгые хороохо хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулнагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Автотранспортна управлениин хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй турша соо паркынгаа 13 процентээр нэмээд байхадань, ашаануудые тээлгын хэмжээе 40 процентээр, пассажирнуудые зөөлгын — 28 процентээр нэмээгээ. Гэхэтэй хамта, энэ управлени табан жэлэйнгээ даабаринуудые дүүргэжэ шадаагүй. Түгэсхэхы жэлдэшье ашаа зөөлгын түсэб дүүргэгдээгүй.

Авиационно-транспорт тоосоото үе соо саашадаа горитойгоор хүгжөөгдөө. Манай авиаторнууд ашаа ба пассажирнуудые зөөлгын талаар табан жэлэйнгээ даабаринуудые болзорһоо урид дүүргэһэн. Республика дотороо авиационно хэдэ хэдэн шэнэ линиинүүдые эмхидхэһэн. БАМ-ай барилгашадай эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгын талаар һайн жэшээ харуулжан байна. Гэхын дашарамда, авиационно транспортын эрилтэ хэрэглэмжэ жэлһээ жэлдэ улам ургана, тиимэһээ арадай ажахын энэ һалбарине бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ шухала.

Элдэб янзын хэлхеэ холбоо һайжаруулхын тула тоосоото үе соо горитой хүдэлмэриин хэгдэбэшье, республика доторхи хэлхеэ холбооной предприятинуудай хүгжэлтэ мүнөө сагай эрилтэһээ гээгдэжэ байһаар.

Тоосоото үе соо промышленна хэдэ хэдэн предприятинуудта үйлэдбэри хүтэлбэрилгые саашадань һайжаруулха хэрэгтэ бага бэшэ үрэ дүн туйлагдаа.

ЛВРЗ-гэй хүтэлбэрилэгшэд «Ленэлектромаш» нэгэдэлтэй хамтаран, локомотив-вагон заһабарилгын заводто хүтэлбэрилгын автомат арга (АСУП) байгуулха талаар хүдэлмэриин бүхэли комплекс бэелүүлжэ байна. Мэдээсэл дамжуулха, тоо бодохо тусхай түб байгуулагданхай. Эндэнь электронно аргаар тоо бодолгын «Минск-32» түхэлэй хоёр машина ашаглагдана. Үйлэдбэри эмхидхэн хүтэлбэрилхэ автомат арга (АСУП) авиационно, «Теплоприбор» заводуудта ашаглагдажа байна. Тэрэшэлэн бусад хэдэн предприятида электронно аргаар тоо бодолгын машинануудые тодхохо хүдэлмэри хэгдэнэ. Эдэ машинануудые ашаглалга хадаа ажахын бүхы оньһонуудые һайнаар хүтэлбэрилхэ арга олгохо юм.

Тоосоото үе соо, тэрэшэлэн үнгэрһэн табан жэлэй туршада республикын промышленностиин хүгжэлтын ниитэ үрэ дүнгүүд иимэ байна.

Туйлагдаһан амжалтануудта бодото сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, республикынгаа промышленностиин хүдэлмэридэ бии байһан горитойхон дутагдалнуудые обёорхо ёһотойбди. Продукци үйлэдбэрилхэ ба худалдаанда үгэхэ табан жэлэй түсэбэй ниитэ дээрэ дүүргэгдэбэшье, зарим предприятинууд түсэбтэ даабаринуудаа дүүргээгүй. Гээгдэжэ ябаһан предприятинуудай тоодо «Забайкаллес» нэгэдэлэй 5 леспромхоз, республикын эдеэ хоолой промышленностиин министерствын 6 предприяти, нютагай промышленностиин министерствын 2 предприяти, ороно. Түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэдэг, мүн үлүүлэншье дүүргэдэг предприятинуудта хэрэглэгдээгүй ехэ арга боломжонууд бии байһаар. Авиационно завод, ЛВРЗ, судна бүтээлгын завод болон машина бүтээлгын бусад предприятинуудта технологическа түхеэрэлгэнүүд ородоо 1,3 халаанда ашаглагдана.

Ашаглалгада шэнээр оруулагдаһан предприятинууд — ЦКК, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг завод, кондитерскэ фабрика проектээр хараалагдаһан үйлэдбэринингөө хүсэндэ удаан саг соо хүргэгдэнэгүй. Иимэнүүд, мүн бусадшье дутуу дундануудай дээрэһээ табан жэлэй туршада промышленностиин фондын ашаг үгэлгэ бүхы дээрээ ургалтагүй байһан зандаа. Захиргаанай зүгһөө табилгатангаарашье, табилгагүйгөөршье хүдэлмэришэдэй олоороо ажалдаа гарахагүй ушарһаа, тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй ажалһаа гаража, ондоо тээшээ ошохо ябадалһаа олохон предприятинууд ехэ хохидолдо ороно.

Хүдэлмэришэдые нэгэ предприятида саг үргэлжэ хүдэлдэг болгохо талаар холын хараатай хүдэлмэри ябуулха ба ажалай журам шангадхахатайгаа хамта бүхы предприятинуудта үйлэдбэриин ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые бүхы хэмжээгээр оньһожоруулха тон шухала. Мүнөө үеын шэнэ техникын хажууда, иланагаяа хамһабариин хүдэлмэридэ бар хүсэнэй бүтээсэ багатай ажалай зэргэсэжэ байһан ушарые саашадаа тэсэхын аргагүй. Энэ ушар дээрэһээ олохон предприятинууд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэнэгүй.

Продукциин шанар һайжаруулха талаар ехэхэн дутагдалнууд бии гээшэ. Олохон предприятинуудай бүтээн гаргадаг зүйлнүүд шанарай талаар табигдажа байһан эрилтэдэ холо хүрэнэгүй.

Партиин Центральна Комитет баталан абаһан тусхай тогтоол соогоо продукциин шанар һайжаруулха хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ бүхэли комплекс зохёон хэрэглэһэн Львовско областиин предприятинуудай үнэтэ үүсхэлые һайшаан дэмжэһэн байна. Энэ гуримынь продукци үйлэдбэрилгын бүхы шатада хабаадуулан, үйлэдбэриин процессүүдые хүмүүжүүлгын, социальна хэмжээ ябуулгануудтай, моральна ба материальна урмашуулгатай холболдуулан тааруулна. Энэ түрүү дүй дүршэлые анхаралтайгаар шэнжэлэн үзэжэ, үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ шухала.

Арьбалалта алмалтын шанга журам тогтоохо, түүхэй эд болон материалнуудые гамтайгаар гаргашалха талаар олохон предприятинуудта түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэри хэгдэнэгүй, эд зөөридэ эзэн бусаар ба гам хайрагүйгөөр хандаха ябадал усадхагданагүй.

Партиин ЦК-гай декабриин Пленум дээрэ заагдаһанай ёһоор арьбалалта алмалта хэхэ арга шадабари хадаа экономико хүгжөөлгын эшэ үндэһэн байһан байхашье гээшэ. Һомологдоһон түхэриг, ажалай час, продукциин тонно бүхэниие нягта наринаар тооложо, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, ажал хэрэгтээ эзэн бусаар хандаха ба оһол нозогой ябадалые үндэһэ таһалан усадхаха гээшэ манай партийна хүдэлмэриин уялга мүн болоно.

Промышленна предприятинуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дундануудые тухай һаяхан үнгэргэгдэһэн заводуудай партийна суглаан болон конференцинүүд дээрэ, тэрэшэлэн районно ба городской партийна конференцинүүд дээрэ хэлсэгдэһэн байна. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, предприятинуудай партийна комитедүүд, тэрэшэлэн партиин райкомууд, горком ба обком коммунистнуудай хэһэн шүүмжэлэлнүүдһээ зохихо тобшолол хэхэ ёһотой. Элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые түргөөр усадхаха гээшэ промышленна үйлэдбэрине саашадань хүгжөөлгын гол шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно.

Гараад байһан шэнэ табан жэл хадаа ашаг үрэ дээшэлүүлгын, шанар һайжаруулгын табан жэл болохо ёһотой. Энэ ойлгомжые промышленность дээрэ абахада, бүгэдэн гаргадаг продукциин шанарые саг үргэлжэ һайжаруулга, үйлэдбэри дээрэ ажалай эмхидхэл һайжаруулан, технологическа түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэн, продукциин өөрын үные хямдаруулга мүн.

Урид хараалагдаһан түсэбэй ёһоор шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ республикымнай промышленна үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн 1975 онойхиһоо 3 процентээр дээшэлхэ ёһотой.

Иигэжэ, үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлэй үряа доро бидэнэр шэнэ табан жэлые эхилжэ байнабди. Үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ арга олгохо эгээл үнэн зүб, туршагдаһан арга нүхэсэл юуб гэхэдэ, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэлгэ болоно.

Манай промышленна предприятинуудай партийна организацинууд, промышленностиимнай ажахын хүтэлбэрилхы ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн табан жэлдэ, мүн тоосоото үе соо научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ ба продукциин шанарые комплексноор һайжаруулхын түлөө тэмсэл ябуулха талаар эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Энэ дүй дүршэлдөө түшэглэн, шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө ажалша коллектив бүхэндэ түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, бага гаргашатайгаар эрхим үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө тэмсэл ябуулха шухала.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮГЖЭЛТЭ

Тоосоото үедэ, табан жэлэй урдахи жэлнүүдтэл адли, хүдөө ажахын үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые: колхоз, совхозуудай материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ, газар тарлалан болон мал ажалай культура дээшэлүүлхэ, мал ажалай һалбаринуудые тусхай шэглэлтэй болгохо, томодхохо болон зарим һалбаринуудыень промышленна һуури дээрэ гаргаха асуудалнуудта партийна организацинуудай, хүдөө ажахын органуудай, колхоз болон совхозуудай хүсые КПСС-эй обком элсүүлһэн байха юм.

Табан жэлэй туршада хүдөө ажахые хүгжөөхэ капитальна хэрэглэмжэдэ 461.7 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Наймадахи табан жэлдэ энээндэ 305,6 миллион түхэриг гаргашалагдаа һэн. Республикын колхоз совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай үйлэдбэриин гол фонднууд 1970 онойхидо орходоо 56 процентээр ехэ болоо. Хүдөө ажахыда гаргашалагдаһан мүнгэ зөөриин ехэнхи хубинь колхоз болон совхозуудые техническэ талааринь шэнэдхэн зэбсэгжүүлхэ, мелиоративна барилга үргэдхэхэ, мал ажалай томо фермэнүүдые, шубуунай фабрикануудые болон мал ажалай комплекснуудые барилгада, бии байгаа фермэнүүдые шэнэдхэн заһабарилгада, оньһожоруулгада гаргашалагдаһан байха юм.

Уһанай ажахын эмхи зургаануудай үйлэдбэриин бааза байгуулха хэрэгые оруулалсан. гансахан газар һайжаруулха хүдэлмэридэ 32,5 миллион түхэриг гүрэнэй мүнгэ зөөри гаргашалагдаһан байна. Наймадахи табан жэлдэ энэнь 43 миллион түхэригтэ хүрэһэн байгаа. 59 мянган гектарта намаг хатаагдаа, хуурай газар уһалагдадаг болоо. уһалууриин системэнүүд шэнэдхэн заһабарилагдаа. Тэрэнһээ гадна, культурно-техническэ хүдэлмэри 113 мянган гектарта хэгдээ. 10,5 мянган гектарта олон жэлэй һайжаруулагдамал бэлшээри түхеэрэгдээ. Энэ үедэ колхоз болон совхозууд 5840 трактор, 3930 комбайн, 3529 ашаанай автомобиль болон хүдөө ажахын бусад техникэ олоор абаа. Эдэ бүгэдэ урдахи табан жэлэйхиһээ нилээд ехэ байха юм. Колхоз, совхозуудта үгтэһэн минеральна үтэгжүүлгын хэмжээн 3 дахинһаа үлүүгээр ехэ болоо.

Хүдөө ажахые электрижүүлгэ хурданаар ябуулагдаа. Табан жэлэй туршада электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини хүдөөдэ 6 мянга гаран километртэ татагдаа, бүхыдөө 281 мянган киловатт хүсэтэй трансформаторна подстанцинууд тодхогдоо. Хүдөө нютагта электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ 2,4 дахин, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлдэ гурба дахинһаа үлүүгээр дээшэлээ. Ажалладаг хүн бүхэндэ абажа үзэхэдэ, ажалыень элшэ хүсөөр хангалга 45 процентээр ехэ болоһон байна.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй болон Мелиораци ба уһанай ажахын министерствын предприятинуудай үйлэдбэриин бааза саашадаа хүгжөөгдөө.

Бүхы табан жэлэй туршада сагай уларилай таагүй байһан дээрэһээ хүдөө ажахыда нилээд ехэ бэрхэшээлнүүдые дабан гараха баатай болообди. Бүхы табан жэлэй гансал 1975 он хүдөө ажахыда зохид байгаа гэжэ хэлэхээр. Зүгөөр энэ жэлдэшье Яруунын, Баргажанай, Хурамхаанай, Улаан-Үдын болон Сэлэнгын аймагуудай олохон ажахынууд урда жэлнүүдтэл адли бирагүй ургаса абаа. Тиигэбэшье, колхоз, совхозуудай техническэ талаараа зэбсэгжэһэнэй, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зорилготойгоор хүдэлһэнэй ашаар республикымнай хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээн хэлбэришэгүйгөөр ургажа байгаа.

Наймадахи табан жэлэй дунда зэргээр жэлдээ абтаһан хүдөө ажахын продукциин хэмжээн юһэдэхи табан жэлдэ 10 процентээр ехэ болоо. Республикамнай мал ажалай продукциие гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Урдахи табан жэлэй дундада зэргын хэмжээн мяха тушаалгаар 26,5 процентээр, һү — 11,1 процентээр, үндэгэ — 2,3 дахин, нооһон 22,8 процентээр ехэ болгогдоһон байна. Адууһа малай болон шубуудай тоо олошороо. Мал ажалай ашаг шэмэ зарим тэды дээшэлээ.

Газар таряалангай талаар эгээн ехэ амжалта 1975 ондо туйлагдаа. 1975 ондо бүхыдөө 657 мянган тонно ороохо таряан абтаа гэхэ гү, али республикын газар таряалангай түүхэдэ энэмнай эгээн лэ ехэ туйлалта болоно.

1975 ондо республикамнай гүрэндэ таряа худалдаха уялгаа үлүүлэн дүүргээ. 101 мянган тонно тушааха түсэбтэй байбал, бодото дээрээ 201.6 мянган тонно худалдагдаа. Гүрэндэ ороохо худалдаха социалис уялгануудаа бэелүүлхэ хэрэгтэ Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Бэшүүрэй болон Хяагтын аймагуудай колхоз болон совхозууд эгээн ехэ хубитаяа оруулаа. Гүрэндэ 31,5 мянган тонно хартаабха худалдаха түсэбтэй байбал, тэрэ 36,1 мянган тонноодо хүргэгдөө. 1974 онойхидо орбол, овощ 32 процентээр ехэ худалдагдаа.

Бүхы зүйлэй продукци абаха ба гүрэндэ худалдаха табан жэлэй даабарине бүлтаһаа урид Кабанскын, Сэлэнгын, Хяагтын, Санагын, «Комсомольский», Бодонгуудай совхозууд, Хяагтын аймагай «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхозууд болон бусад ажахынууд дүүргэһэн байна.

Тиихэ зуура, олохон колхоз болон совхозууд бэшэ, мүн республикын зарим аймагууд бүхыдөө бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй, табан жэлэй даабарине бэелүүлжэ бираагүй үлөө.

Хэрбээ сагай уларилай таагүй байхада, бүхы колхоз болон совхозуудай газар таряалан болон мал ажалай культура дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглээ һаань, хүдөө ажахымнай хүдэлмэриин дүнгүүд бүри һайн байжа болохо байгаа.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөлгын гол шэглэлнүүд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай проектһээ харахада, хүдөө ажахые сэхэ шууд, бүхы талаарнь эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхэ хараа бодолоо парти саашадаашье оролдосотойгоор бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ байна. Ороохо таряа, малай тэжээлнүүдые улам ехээр үйлэдбэрилэн абалга колхоз. совхоз бүхэнэй шиидхэхэ гол зорилго байгаа, шэнэ табан жэлдэ тиимэ зандаа үлэхэ болоно.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада, мүн тоосоото үедэ партиин обком газар һайжаруулха, газар таряалангай культура дээшэлүүлхэ болон ороохо таряа, тэжээл ехээр абаха тушаа хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байха юм. Табан жэл соо 72.9 мянган гектар шэнэ газар, тэрэ тоодо тоосоото үедэ 27,4 мянган гектар ашаглагдаа. Бүхы колхоз болон совхозуудта тарилгын хубаарилга шэнэдхэн хубилгагдажа, таряанай, тэжээлдэ ородог ороохото ургамалнуудай тарилга үргэдхэгдэһэн байха юм. Энээнэй ашаар тарилгын талмай 860 мянган гектарта хүргэгдөө, тэрэ тоодо ороохото ургамалнууд 650 мянган гектар эзэлһэн байна. Тарилгын хубаарилгада олон жэлэй ногооной, буурсагта ургамалнуудай тарилга үргэдхэгдөө, сортовой үрэһөөр тарилга ехэ болоһон байха юм. Республика дотор силосэй ургамалнуудые холижо тариха дүршэл үргэнөөр дэлгэрээ. Сэбэр паар болон намарай паар дээрэ тарилгын хэмжээн ехэ болоо. Үрэһэнэй ажахые гуримшуулха талаар хэмжээнүүд абтаһан байна.

Газарай хүрьһэнэй гэмтэлгэтэй тэмсэхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэгдээ. 15 ажахыда газар таряалангынь хүрьһэ хамгаалха гуримаар эрхилэгдэдэг болонхой. Хүрьһэ хамгаалха хэмжээнүүд 220 мянган гектарта хэрэглэгдэнэ. Минеральна болон органическа үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэдэг болоо. Тиигэжэ үтэгжүүлэгдэдэг газарай хэмжээн 350 мянган гектарта хүргэгдөө. Газар таряалан болон сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри түрүү аргаар эмхидхэхэ хэрэгтэ анхарал горитой табигдадаг болонхой.

1974—1975 онуудта колхоз болон совхозуудта ороохо таряа, хартаабха, овощ, силосэй ургамалнууд, олон жэлэй ногоо, куузику болон сабшалангай ногоо ургуулха оньһожоруулагдамал 1219 звено, отряд болон бригаданууд хүдэлөө.

Таряалан дээрэһээ тэжээл бэлэдхэжэ абалгые ехэдхэхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхынгээ хажуугаар олон жэлэй ногоо тарилга үргэдхэхэ, сабшалан болон бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ тушаа ехэ хүдэлмэри хэгдээ юм. Яруунын, Хэжэнгын, Хоринн, Захааминай, Хурамхаанай, Сэлэнгын болон бусад аймагуудта ного[illegible] тарилга 2 дахин үргэдх[illegible], тэрэнэй үрэһэ бэлэдхэжэ абаха хүдэлмэри гуримшуулагдажа байна. Сабшалан болон бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Сабшалан болон бэлшээри үдэһөөрнь һайжаруулха хүдэлмэри 59,7 мянган гектарта, эндэхи хүрьһые дээгүүрнь һайжаруулха хүдэлмэри 118 мянган гектарта хэгдээ.

Эдэ болон бусад хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар ороохо таряанай, хартаабха, овощ, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса зарим тэды дээшэлээ. 1975 ондо таряанай дунда зэргын ургаса гектарай 11,4 центнертэ хүргэгдөө. Хартаабха — 76 центнертэ, овощ — 165 центнертэ хүргэгдэһэн байна.

Эдэ хэмжээнүүдэй зүб байһыень 1975 оной дүнгүүд элеэр харуулжа үгөө. Бидэнэр газар таряалангай культура дээшэлүүлхэ, зүб севооборотуудые тодорхойлжо ашаглаха талаар бүри оролдосотойгоор хүдэлхэ болонобди. Юуб гэхэдэ, олохон ажахынуудта, аймагуудта газараа ашаглан хэрэглэлгэ гуримшуулагдаагүй байһаар. Колхоз, совхозуудай нилээд ехэ хубидань газар таряалангай культура доодо хэмжээндэ байһаар. Мүнөө хүрэтэр ороохото ургамалнуудай бүхы тарилгынь гурбанай нэгэ хубинь шанар муутай сортовой бэшэ үрэһөөр таригдана. Яруунын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Загарайн аймагуудай олохон ажахынуудта таряалан дээрэхи хүдэлмэриин агротехническэ болзор баримталагданагүй. Хэжэнгын, Загарайн Сэлэнгын, Зэдын, Хяагтын болон бусад хэдэн аймагуудта намарай паар багаар бэлдэгдэнэ. Улаан-Үдын, Баргажанай болон бусад аймагуудай хэдэ хэдэн ажахыда хүрьһэ хамгаалха хэмжээнүүд хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Ороохо таряа болон тэжээл абалгые ехэдхэхэ хэрэгтэ уһанай газар зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Манайда уһалагдадаг газарнай 180 мянга гаран гектар, тэрэ тоодо 45 мянган гектар таряалан, 135 мянган гектар сабшалан бии. Республика доторнай иимэ газараа һайнаар ашаглажа һураһан ажахынуудшье үсөөн бэшэ. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз табан жэлэй бүхы жэлнүүдтэ уһалагдадаг газар дээрэһээ гектарай 18,3 центнер ороохо, 28 центнер үбһэ дунда зэргээр абаһан байха юм. Хяагтын аймагай «Родина» колхоз—22 центнер шэнииһэ, 25 центнер олон жэлэй ногооной үбһэ, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 600 гаран гектарай тус бүриһөө 18 центнер үбһэ абаһан байна.

Тиигэбэшье республика дотор юрэнхыдөө уһалууриин газарай ургаса бага байһаар. Иланагаяа Загарайн, Мухар-Шэбэрэй болон Хоринн аймагай ажахынуудта уһанай газар муугаар ашаглагдана, жэл бүри нилээд ехэ таряалан болон сабшалан уһалагдангүйгөөр үлэнэ. Газар уһалалгада бүлүүр станцинууд болон уһа сасадаг машинанууд багаар хэрэглэгдэнэ.

Минеральна үтэгжүүлгэ, тэрэ тоодо аммиачна уһа һайнаар хэрэглэһэн ажахынууд һайн дүнгүүдые туйлана. Аммиачна уһан хажуудамнай, хүршэ областьдамнай үйлэдбэрилэгдэнэ. Иланагаяа түмэр харгын захаархи аймагууд тэрэниие ехэ гаргашагүйгөөр зөөжэ асарха, хадагалха ба ашаглаха аргатай гээшэ.

Загарайн, Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Зэдын болон Хяагтын аймагуудай элһэлиг газарые үтэгжүүлхын тула аммиачна уһа ехээр зөөжэ абабал, тэдэнэр тогтууритай баян ургаса абаха гэжэ партиин обком тоолоно. Аммиачна уһа хадагалха амһарта бэлдэхэ, тэрэниие зөөхэ талаар «Сельхозтехникэ» яаралтай хэмжээ абаха ушартай. Энээниие хадагалха амһартанууд ажахынуудта өөһэдтэншье бага бэшэ олдохо. Үбэлэй туршада аммиачна уһа ажахынуудта шадаал һаа ехээр зөөжэ абаад. 1976 оной ургасада хэрэглэхэ шухала гэжэ һанагдана.

Газар таряалангай культурые дээшэлүүлхэ хэрэгые шадабаритай бэрхэ механизаторнуудгүйгөөр шиидхэхын аргагүй. КПСС-эй ЦК-гай заабаринуудые хүтэлбэри болгон, техническэ мэргэжэлэй училищинуудта, ажахынуудта өөһэдтэнь болон хүдөөгэй ниитэ һуралсалай бүхы тооной һургуулинуудта механизаторнуудые һурган бэлдэхэ хүдэлмэриие һайжаруулха талаар партиин обком хэмжээнүүдые абаһан байна. Тиигэбэшье олохон ажахынуудта механизаторнуудые бэлдэхэ хэрэг хүсэд шиидхэгдээгүй байһаар. Иланагаяа Яруунын, Сэлэнгын, Зэдын, Хурамхаанай, Загарайн болон бусад аймагуудай колхоз болон совхозууд механизаторнуудаар дутамаг байна. Энэ дутагдалнуудые түргэнөөр усадхаха шухала.

1976 ондо баян ургаса абаха, ороохо таряа, хартаабха, овощ болон тэжээл ехээр ургуулжа абаха арга боломжонууд бидэндэ ехэ бии. Энэ жэлэй ургасада хэрэглэгдэхээр 350 мянга гаран гектар сэбэр паар болон намарай паар бэлдэгдээ, үтэгжүүлгэ урдынхиһаа ехэ гаргагдаа, олонхи ажахынууд үрэһөөр һайса хангагданхай.

Партийна организацинууд, хүдөө ажахын органуудай, совхозууд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хабарай тарилгада саг соонь хүсэдөөр бэлдэхэ хэрэгые ехээр анхарха ёһотой.

Газар таряалангай культура дээшэлүүлхэ, зүб севооборотуудые зохёон ашаглаха, тарилгын хубаарилгые нарижуулан һайжаруулха, ороохото ургамалнуудай тарилгые үргэдхэхэ арга хургаяа бэдэрхэ, нэн түрүүн тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ ороохото ургамалнууд болон горох тарилтые үргэдхэхэ, поли бүхэндэ бэелүүлэгдэхэ агротехническэ хэмжээнүүдые тодорхойлхо, хабарай тарилгын хүдэлмэриин түсэбые наринаар зохёохо, горючи болон тоһодолгын материалнуудые, үтэгжүүлгэ ажахынуудта зөөжэ абаха болон ногооной үрэһэ бэлдэхэ асуудалнуудта горитой анхарал табигдаха ушартай.

Мал ажалай талаар табан жэлэй гол даабаринууд дүүргэгдээ. Зүгөөр мал ажалай дүнгүүдые гаргажа байхадаа, энэ һалбарида бии байгаа арга боломжонуудай хүсэдөөр хэрэглэгдээгүй байһыень харангүй гарахын аргагүй.

Энэ талаар мүн лэ мал ажалай бүхы һалбаринуудта ажалладаг түрүүшүүлэй амжалтанууд жэшээ боложо үгэнэ. Жэшээнь, һү һаалга абажа үзэе. Дунда зэргээр республика дотор үнеэн бүриһөө 2 мянган килограммһаа бага һүн һаагдана. Тиихэдэ Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина 1975 ондо үнеэн бүриһөө 5460 килограмм һү һаагаа. Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Татьяна Петровна Бурдуковская үнеэн бүриһөө 3432 килограмм һү һаажа шадаа.

Хонин ажал абажа харая. Республика дотор дунда зэргээр 100 хонин бүриһөө 76 хурьган абтажа, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһон хайшалагдаа. Тиин Борьёогой совхозой мэдээжэ хонишон нүхэр Свистунов 1975 ондо 100 хонин бүриһөө 157,3 хурьга абажа, хонин бүриһөө 1,1 килограмм нооһо хайшалаа. Социалис Ажалай Герой хонишон нүхэр Рабдаев 100 хонин бүриһөө 121 хурьга абажа, хонин бүриһөө 4,5 килограмм нооһо хайшалаа. Гааргын совхозой ахалагша хонишон нүхэр Бадмаева 100 эхэ хонин бүриһөө 127 хурьга абажа, хонин бүриһөө 3, 3 килограмм нооһо хайшалһан жэшээтэй.

Тиихэ зуура, Мухар-Шэбэрэй аймагта һүүлэй жэлнүүдтэ 100 хонин бүриһөө абтаһан хурьгадай тоо олошороогүй, харин 78 байнаһаа 75-даа ороо, үхэл гарзань ехэ болоо. Иимэрхүү бирагүй байдал Зэдын, Бэшүүрэй, Сэлэнгын, Яруунын болон бусад зарим аймагуудта үзэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, адууһа малаа һайнаар үдхэжэ байһан жэшээнүүд бии. Юһэдэхи табан жэлэй туршада Кабанскын аймагай 100 үнеэн, эмэ хашараг бүриһөө жэлдээ 96 тугал абтаһан, эбэртэ бодо малай үхэл гарза бүхы һүрэгэйнь 2 процент болоно. Улаан-Үдын аймагта 100 үнеэн, эмэ хашараг бүриһөө 89, Прибайкалиин аймагта—88 тугал абтаа.

Эдэ аймагуудай ажахынуудай амжалтын «нюусань» юун бэ гэхэдэ, эндэ зоотехническэ, ветеринарна хүдэлмэри бодомжотойгоор эмхидхэгдэдэг, мал үдхэхэ асуудал саг үргэлжэ анхарагдадаг байха юм.

Мал үсхэбэрилхэ, һубайралга болон малай үхэл гарзатай эрид тэмсэхэ талаар хүдөө ажахын министерствын, иланагаяа Госплемнэгэдэлэй, тэрэшэлэн ажахынуудай мэргэжэлтэдэй харюусалгыень эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Мал ажал хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, тэрэнэй ашаг үрые ехэ болгохо гээшэ олон юумэтэй холбоотой зорилго мүн. Эндэ тэжээл бэлэдхэлгые ехэ болгохо, малай харууһалга һайжаруулха, мал ажалые томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо, ажахынууд хоорондын фермэнүүдые байгуулха, мал ажал болон тэжээл үйлэдбэрилгэдэ түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэриие нарижуулан гуримшуулха, мал ажалай продуктнуудай шанарые дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ асуудалнууд орохо байна.

Эдэ бүхы асуудалнуудаар республика дотор хэгдэжэ байһан хүдэлмэриие таанар мэдэнэт.

Һүүлэй жэлнүүдтэ олохон ажахынуудта мүнөө үе сагай шэнэ фермэнүүд баригдажа захалаа. Бии байгаа фермэнүүд шэнэдхэн заһабарилагдана, үргэдхэгдэнэ. Гахай, шубуу үсхэбэрилхэ хэдэн комплексын барилга эхилээ, Кабанскын нугаһанай фабрика бүтээгдээ, Загарайн бройлерно томо фабрика баригдана, мал ажалай 20 гаран томо фермэ ашаглалгада оруулагдаа. Шулуутын, Харанхын холимол тэжээлэй заводууд баригдана, тэжээлэй үлөөдэһэ, шубуунай аргал тэжээлдэ хэрэглэхээр буйлуулха, үдхэн һүнэй орондо хэрэглэхэ зүйл гаргаха цехүүд баригдана. Олохон ажахыда тэжээлэй холисо бэлдэхэ, ногооной витаминна гурил болон гранулированна тэжээл гаргаха цехүүд баригданхай. Түрүү технологи хэрэглэгдэжэ, һайн шанартай тэжээл урдынхиһаа нилээд ехээр бэлэдхэгдэдэг болонхой.

Мал ажалда мүнөө үеын промышленна бааза байгуулха хүдэлмэреэ саашадаашье үсэд оролдосотойгоор ябуулха, энээндэ гол хүсэ зөөриеэ элсүүлхэ ёһотойбди. Малай томо фермэнүүдые барихада, тэрээндэ хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые бэлдэхэдэ, мал ажалые оньһожоруулха ба электрижүүлхэ хэрэгтэ колхоз болон совхозуудта городской партийна организаци, Улаан-Үдэ хотын, Кабанскын, Сэлэнгын, Загарайн аймагуудай предприятинуудай коллективүүд ехэ туһаламжа хүргэхэ ёһотой. Улаан-Үдэ хотын болон бусад аймагуудай промышленна предприятинуудай коллектив бүхэн хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэ талаар өөһэдынгөө бэелүүлхэ хүдэлмэриин табан жэлэй тодорхой түсэбтэй байбал, зүб гээшэ.

Зүгөөр томо фермэнүүдые болон комплекснуудые бариха гээшэ ехэ хэрэгтэй мини нэгэ талань болоно. Тиин тэрэнээ зүбөөр ашаглаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай. Тиимэһээ мал ажалай байрануудые бүтээхынгээ хажуугаар, нэгэн доро бусад асуудалнуудые — нэн түрүүн тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, тэндэ ажаллаха хүнүүдые саг соонь һургаха, тэрэниие электрын элшэ хүсөөр найдамтайгаар хангаха, техническэ талаар харууһалга эмхидхэхэ гэхэ мэтые шиидхэлсэхэ болоно.

Мал ажалай ашаг үрэ дээшэлүүлгэдэ малые түргэн саг соо шахан таргалуулха, ашаг шэмэ ехэтэй мал үсхэбэрилхэ, холимол тэжээл үйлэдбэрилхэ болон бусад талаарнь колхоз, совхозуудай хоорондын үйлэдбэриин предприятинуудые хүгжөөхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Ажахынууд хоорондын үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдые байгуулха хэрэгые гансахан ажахынууд хоорондын комплекснуудые, шахамалнуудай байрануудые барилгатай заабол холбожо болохогүй гэжэ эндэ хэлэхэ байнаб. Энэ хэрэгтэ бодомжотойгоор хандабал, тэрэниие мүнөө манда бии байгаа байрануудые хэрэглэжэ байгаад шиидхэжэ болохо. Энэ талаар хүдөө ажахын органуудай партийна организацинууд. тэндэхи мэргэжэлтэд, нэн түрүүн Министерствын мэргэжэлтэд энэ талаар эдэбхи үүсхэл оролдолго гаргаха ёһотой.

Мал ажалда шиидхэгдэхэ шухала зорилгонуудай нэгэнинь мүнөө хүрэтэр тэжээлэй бааза бэхижүүлгэ болоһон зандаа. Эндэ гансахан тэжээл ехээр бэлэдхэхэ бэшэ, мүн тэжээл буйлуулхадаа тэрэниие элдэб зүйлнүүдээр хүсэд дүүлхэ гээшэ угаа шухала. Тэрээнгүйгөөр продукци абахадаа тэжээлэй гаргашые хорооходонь бэрхэтэй бшуу. Тиимэһээ бүри 1976 онһоо эхилжэ, таримал ногооной талмайе нилээд үргэдхэжэ, сабшалан дээрэхи хүдэлмэриие һайжаруулха, гансал үбһэ ехээр бэлэдхэхэ бэшэ, мүн сенаж, ногооной гурил бэлэдхэжэ, холимол тэжээл гаргаха цехүүд болон түхеэрэлгэнүүдэй барилга үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, фермэ бүхэндэ тэжээлэй холисо бэлдэхэ, цех түхеэрхэ, малые тэжээл эдеэлүүлхэ зүб рацион баримталха шухала.

Хүдөө ажахын органууд малай үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэриие оролдосотойгоор, холын хараатайгаар ябуулха, һүрэгүүдые шэнэлхэ, ашаг шэмэ багатай малаа шэмэ ехэтэй малаар түргэнөөр һэлгэхэ байна. Һү шэмэтэ мал үсхэбэрилгэдэ зонодо үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ гээшэ хойшолуулашагүй зорилго болоно.

1975 ондо совхоз болон колхозуудай хүдэлмэриин экономическа дүнгүүд нилээд һайжараа, олохон совхозуудта гарзань элитэ доошолоо, колхозуудай ашаг орошонь дээшэлээ. 88 совхозуудай 23-ниинь, 53 колхозой 41-ниинь ажахынгаа жэл олзотойгоор дүүргэ[illegible]. Тиигэбэшье тоо бүридхэлгын, экономическа хүдэлмэриин муугаар табигдаһан дээрэһээ, аша үрэгүй үлүү гаргаша ехээр хэһэнэй, малаа олоор һубайруулһанай, продукциин шанарай доогуур байһанай уршагаар олонхи совхозуудта, мүн колхозуудташье худалдадаг продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ байһан зандаа. Тэрэ саанаа һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнь ургажа байна. Үбһэ тэжээлые, түлишэ болон горючи-тоһодолгын материалнуудые, мүнгэн зөөрине һаланаар, эзэн бусаар гаргашалха баримтанууд ам олон дайралдана. Теэд энэ эзэн буса ябадалнууд саг соогоо сарагданагүй.

Тиимэһээ хүдэлмэриин экономическа дүнгүүдтэ [illegible] харалаа ехээр табидаг болохо гээшэ партийна организацинуудай, хүдөө ажахын органуудай, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилгонуудай нэгэнинь болоно. Саашадаа зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй продукци үйлэдбэрилгэнь хэр гаргашатайб, ямар шанартайб гэжэ тоолонгүй ябадаг заншалтайнь эбсэхын аргагүй. Ажахы бүхэндэ тэжээлэй өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, шэнэ техникэ ашаглаха ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукци абалгада гаргашыень хорооохо, тэрэнэй шанар дээшэлүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые зохёожо, тэдэнээ заабол бэелүүлхэ хэрэгтэй.

Иланагаяа малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр, гарзагүйгөөр үнгэргэхэ, тэжээлэй килограмм бүхэниие гамтайгаар гаргашалха, тул абалгада, иланагаяа хурьга абалгадаа нарин һайнаар бэлдэхэ, бүхы малаа бүрин бүтэнөөр ондо оруулха гээшэ угаа шухала гэжэ онсо тэмдэглэхээр. Малай үбэлжэлгын асуудалые нэгэшье үдэрөөр анхаралһаа алдажа болохогүй.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ колхоз, совхозуудай урда табигдаһан зорилгонууд хүшэршэгшье һаа, бэелүүлжэ боломоор. Хүдөөгэй бүхы коммунистнуудай уялга юуб гэхэдэ, хүдөөгэй ажалшадай дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин хэмжээе бүри дээшэнь үргэхэ, хүдөө ажахыда мүнөө бии байгаа арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха ба бэлэдхэхэ хэмжээе дээшэлүүлхэ бүгэдэ арадай социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэг болоно.

КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА

Капитальна барилга арадай ажахын гол шухала һалбаринуудай нэгэн болонхой.

Табан жэлэй туршада барилгын организацинуудай гол фонднууд хоёр дахинаар ургаа. 1970 онойхитой сасуулбал, барилгын машина болон оньһото түхеэрэлгэнүүдэй паркын үргэдхэгдэһэнэй ашаар барилгашадай хэдэг ажалай 67 процент оньһожоруулагдаһан байна.

Барилгын ба хабсаралгын организацинуудай коллективүүд нилээд олошоронхой. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада барилга-хабсаралгын 18 организаци, тэрэ тоодо Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ 14 организаци шэнээр байгуулагдаа.

Республика доторнай 1[illegible]00 хүдэлмэришэдтэй проект зохёодог 7 организаци хүдэлнэ. Тэдэнэй үйлэдбэриин бааза нилээд бэхижүүлэгдэжэ, мэргэжэлтэдэйнь шадабари дээшэлүүлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһалһан байна. Урид абтаһан баримтануудай ёһоор. үнгэрһэн табан жэлэй туршада 1 миллиард 300 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада үгтөө. Энэ хадаа үнгэрһэн наймадахи табан жэлэйхиһээ 1,5 дахинаар ехэ болоно.

Үнгэрһэн табан жэлэйхитэй сасуулбал, энэ үе соо республикын арадай ажахын бүхы һалбаринуудта капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэ зөөриин хэмжээн 40 процентээр ургаа.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДЭЙ ТООСООН

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВОЙ элидхэлhээ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-2-дохи хуудаhануудта).

Тоосото үе соо капитальна барилга ямар онсо шэнжэтэ шанартай байгааб гэхэдэ, республикын арадай ажахын ... хүгжэлтэдэ шухала удха шанартай тон томо барилганууд эхилэгдээ. Тодорхойлон хэлэбэл, Буряад ...оймнай газар дээгүүр ...00 километр утатай Байгал-Амарай түмэр замай участок, Забайкалиин апатитовой ба Озёрнын горнорудна комбинадууд. Түлишэ ба энергетикын шухала бааза болохо Галуута-Нуурай ГРЭС ... Холбоолжоной нүүрhэнэй разрезэй барилганууд үргэлжэлүүлэгдээ.

Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ 6 мянга ... хүн, тэдэнэй 8 процентнь коммунистнууд ... Энэ магистралиин барилгашадай коллективүүд ... жэлэйнгээ түсэбые ... урид дүүргээ. ...аhаа Уоян хүрэтэр hу... автомобильна харгын барилга гол түлэб дүүргэгдээ. Байрын 17 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр... магазин болон столово... техникэ болон түхеэрэлгэнүүдые хадагалха баазанууд баригдаа. БАМ-ай ... республикадахи участогта байгуулагдаhан барилга-хабсаралгын хүсэ ехэтэй организацинууд энэ жэл ... 42—45 миллион түхэриг... барилга-хабсаралгын хүдэлмэри дүүргэхэ аргатай.

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэл Буряадай барилгын управлениин 56-дахи мехколонно, 8-дахи СМУ, «Иркутскнеострой» трестын ...гажанай СМУ табан жэлэйнгээ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргээ.

Гэбэшье капитальна барилгын хэргэдэhэн хүдэлмэрине шэнжэлжэ үзөөд байхадаа, энэ ...ян шухала hалбарине хүгжөөлгэ ба хэhэн хүдэлмэрийнь ниитэ хэмжээн хараалагдаhан түсэбhөө холо гээгдэнэ... республикын арадай ажахын улам ургажа байгаа хэрэгцээнүүдые гүйсэд хангажа шаданагүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. hомологдоhон мүнгөөри хэрэглэхэ ба объектнүүдые ашаглалгада оруулха талаар түсэбтэ даабаринуудаа барилга-хабсаралгын олохон организацинууд дүүргэнэгүй.

Байрын - коммунальна ажахын, Элүүрые хамгаалгын, Гэгээрэлэй министерствэнүүдтэ капитальна барилгада hомологдоhон мүнгэ ... олон объектнүүдтэ сахa ябадал урдынхи мэтэ үргэлжэлhөөр. Энэ ушарhаа саг соогоо дүүргэгдээгүй барилгануудай тоо улам олошорно.

Барилгын организацинууд объектнүүдые, илангаяа Улаан-Үдэ хотодо байрын гэрнүүдые хараалагдаhан саг соонь ашаглалгада оруулнагүй. Барилгануудые таhалгаряагүйгөөр ашаглалгада үгэхэ Орловско түрүү аргада барилгашад, тон удаанаар, эмхи гуримгүйгөөр ороно.

Табан жэлэй туршада, илангаяа hүүлэй хоёр жэлдэ Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб дүүргэхэ талаар тон ехэ гээгдэлдэ ороо. Түс управлениин 13 организациин арбаниинь 1975 ондо түсэбөө дүүргээгүй гараба. «Бурятцелинстрой» трестын 10 организациин 8-ниинь түсэбөө дүүргээгүй.

Барилгын организацинуудай хүдэлмэридэ материально-техническэ хангалгатай, транспорт болон хүдэлмэришэдөөр хангалгатай холбоотой, өөhэдhөөнь дулдыдангүй бэшэ элдэб бэрхэшээлнүүд бии гээшэ. Гэбэшье капитальна барилгын ехэ гээгдэлдэ ороhон гол шалтагаан юуб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл ба барилгын хүтэлбэридэ бии байhан ехэ дутагдалнууд болоно. Имагтал эдэ дутагдалнууд дээрэhээ барилга-хабсаралгын олонхи организацинуудай хүсэн, бии байhан техникэ, ажалай болон материальна нөөсэ хүсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэнэгүй.

Барилгын инженернэ бэлэдхэлэй доодо хэмжээндэ байhан ушар хадаа Буряадай барилгын управлениин ба барилгын бусад организацинуудай хангалтагүй хүдэлмэриин шалтагаануудай нэгэн болоно. Тиимэ ушарhаа олохон объектнүүдтэ хүдэлмэриин технологи ба график хазагайруулагдана, ажалай эршэ hуларна, хүдэлмэришэдэй миин байха, ажалай саг гээхэ ушар гарана. Барилга-хабсаралгын олохон организацинуудта ажалай эмхидхэлэй түлөө главна инженернүүдэй үүргэ ба харюусалга доошолуулагданхай.

Хүдөө ажахын үйлэдбэрине хүгжөөлгэдэ зорюулагдаhан капитальна hомололгын дээшэлүүлэгдэhэн ушарhаа шэнэ табан жэлдэ Яруунын Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Загарайн аймагуудта барилга-хабсаралгын шэнэ организацинуудые эмхидхэхэ болонобди. Нютаг дээрээ барилгашадай кадрнуудтай байха гээшэ энэ зорилгые шиидхэхэ гол арга нүхэсэл болоно. Тиимэhээ партийна ба совет органууд барилгашадые бэлдэжэ, барилгануудта үлөөхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулха зэргэтэй.

Барилгын организацинуудта экономическа хүдэлмэри hайжаруулга, Злобиной дүй дүршэлөөр подрядна хүдэлмэриин бригадна арга нэбтэрүүлгэ, подрядна бүхы организацинуудые түсэблэлгын ба урмашуулгын шэнэ гуримда оруулга хадаа барилгын хүдэлмэрине ашаг үрэ ехэтэй болгохо гол зорилго мүн.

Манайда барилгашадай бүхы бригаданудай оройдоо 6-hаа дээшэ процентнь мүнөө дээрээ ажахын тоосоондо оруулагданхай. Барилгашадай бригаднуудые ажахын тоосоондо оруулга материальна ба ажалай нөөсэнүүдые hайнаар хэрэглэхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин шанарай түлөө коллективэй харюусалга дээшэлүүлхэ арга олгоно. Зүгөөр барилгын олохон организацинуудта хүдэлмэриин шанар бирагүй байhан зандаа.

Гансахан барилгашадаи гэмээр бэшэ, харин «Бурятжелезобетон» ба «Бурятстройматериалы» нэгэдэлнүүдэй предприятинуудай гаргадаг барилгын материал болон конструкцинуудай шанар муутай байhан дээрэhээ голодоно гаргаха ушар тохёолдоно. Барилгашадай коллективүүд, тэрэшэлэн барилгын индустриин ба барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудай коллективүүд барилгын шанарые комплексноор hайжаруулха асуудалда эгээл ехэ анхарал хандуулха ёhотой.

Гансахан городуудта ажаhуудаг хүнүүдэй бэшэ, мүн колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй али бүхы хангалгатай байрын гэрнүүдтэ ажаhуухын тула городуудтахи, хүдөө тосхонуудтахи байрын гэрнүүдэй, саад-яслинуудай барилгада, гэрнүүдэй газаа талын гоёолтодо, hуурин тосхонуудай болбосон түхэлтэй байха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Энэ тон шухала хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл олон, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии гээшэ.

«Бурятгражданпроект» институт Улаан-Үдэ хотодо баригдаха олон дабхар гэрнүүдэй проект зохёолгые тон ехээр унжагайруулжа байна. Энэ, мүн бусадшье институдууд гэр байрын газаа талые гоёолгодо хэрэглэгдэхэ шэнэ зүйлнүүдые олохо, hүүрин тосхонуудай түбхинэлгын түсэб hайнаар зохёохо хэрэгтэ анхарал багаар хандуулна.

Республикын барилгын ба архитектурын хэрэгүүдэй талаар управлени, городой архитектурын управлени дээрэ дурсагдаhан асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхи үүсхэл гарганагүй.

Барилгын индустриин баазые бэхижүүлгэ ба хүгжөөлгэ капитальна барилгын ябасые түргэдхэхэ, хэм хэмжүүрыень үргэдхэхэ гол асуудал болоно. Барилгын конструкцинуудай, илангаяа ханада хэрэглэгдэдэг материалнуудай дутамаг байhан ушар республикын капитальна барилгын ябасада ехэ хохидол ушаруулна.

Наймадахи табан жэлэй туршада капитальна барилгада 9 миллион түхэриг мүнгэнэй hомологдоhон hаа, партиин областной комитедэй абаhан хэмжээ ябуулгануудай ашаар барилгын индустри ба барилгын материалнуудай промышленностиин баазануудые хүгжөөлгэдэ юhэдэхи табан жэлдэ ахар 16 миллион түхэриг hомологдоhон байгаа. Гэбэшье тэрэ мүнгэнэй 39 миллион түхэригынь ашаглагдаа.

Гэр барилгын комбинадай барилга дүүргэжэ, тэрэнние дүүрэн хүсэндэнь оруулга, Буряадай барилгын управлениин оньhожоруулгын управлениин заhабарилгын баазын, «Бурятцелинстрой» ба «Бурятремстрой» трестнүүдэй гол баазануудые барижа дүүргэлгэ, тэрэшэлэн ханахэхэ материалнуудые гаргаха Грязнухын заводые проектээр хараалагдаhан хүсэндэнь оруулга хадаа республикын барилгын индустриин ба барилгын материалнуудай промышленностиин баазые хүгжөөхэ талаар 1976 оной гол зорилгонууд болоно.

Капитальна барилгые үнэхөөрөө мүнөө үеын эрилтын хэмжээндэ хүргэхын тула гансахан барилгашадай бэшэ, харин бүхы партийна ба совет органуудай, захил хэгшэдэй өөhэдынь, бүхы олониитын хүсэл оролдолго хэрэгтэй.

Барилгашадай урда мүнөө табигдажа байhан шэнэ, ехэ зорилгонуудые анхаралда абан, партиин областной комитет капитальна барилгые саашадань үндэhөөрнь hайжаруулха талаар хэмжээ ябуулгануудые зохёожо, бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүдые абаха болоно.

АЖАЛШАДАЙ МАТЕРИАЛЬНА АЖАhУУДАЛ, ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ, АЖАhУУДАЛАЙ БОЛОН СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ТАЛААР ХАНГАЛГЫЕ hАЙЖАРУУЛХА АСУУДАЛНУУД

Совет арадай ажаhуудалай материальна болон соёл культурын хэмжээе горитойхоноор дээшэлүүлхэ хэрэгые юhэдэхи табан жэлэй гол зорилго болгон партиин XXIV съездын табиhаниинь ...эжэ.

Ажалшадай материальна ажаhуудалые hайжаруулха партиин хараа шугамые шууд ...ээр бэелүүлжэ байhаниие ... социально-политическэ ...хэмжээ ябуулганууд тодорхойлно гэбэл: ажалшадай салин хүлhэ дээшэлүүлгэ, пенси хангалгые hайжаруулга, ... байра олоор барилга, ажалшадые худалдаа наймаанай, ажаhуудалай талаар хангалгые hайжаруулга, арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалга, наука болон соёл культурые саашадань хүгжөөлгэ мүн болоно.

Юhэдэхи табан жэлэй үедэ ... республикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ... дунда зэргын салин ...5 процентээр дээшэлээ. Колхознигуудай ниитын ажалhаа абадаг олзо доходой дунда зэргээр 28,4 процентээр ехэ болоо.

Эдэ жэлнүүдэй туршада ажалшадые пенсеэр хангалгые hайжаруулха талаар томо хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Манай республика дотор 60 мянгаhаа олон хүнэй пенси болон ... ехэ боложо, жэлэй туршада 5 миллион түхэриг...

1974 оной эсэс багта бүхы ... гэшүүн бүхэнэй олзо доходой 50 түхэригhөө дээшэлдэггүй бүлын үхибүүдтэ мүнгэн тэдхэмжэ үгтэдэг болонхой. Мүнөө республика дотор иимэ тэдхэмжые 8,5 мянган бүлынхид абана.

Парти, правительство hүүлэй үедэ залуушуулые материальна талаар хангаха тухай үргэлжын оролдолго гаргана. Манай республикада 1975 ондо hурагшадай стипенди түлэхын тула 8,3 миллион түхэриг зорюулагдаа, харин 1970 ондо 5,5 миллион түхэриг үгтэhэн юм.

Тоосото үеын туршада хахад миллион шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра, харин табан жэлэй туршада — 1 миллион 400 мянган дүрбэлжэн метр талмай гэр байра ашаглагдаа. Түсэбтэ табан жэлэй туршада 40 мянгаhаа олон бүлэнэр шэнэ квартиратай болоо.

Юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада социальна страхованиие hайжаруулгада, ажалшадые санаториидо, курортнуудта аргалуулха, амаруулха, тэдэнэй үхибүүдые пионерскэ болон элүүржүүлгын лагерьнуудта амаруулха хэрэгые эмхидхэлгэдэ, мүн социальна бусад хэмжээ ябуулгануудта гүрэнэй hомололго олон дахин ургаа.

1974 ондо гүрэнэй урьhаламжын облигацинуудай мүнгэн бусаагдажа эхилhэн байна. Республикымнай хүн зон энэ түлбэреэр 4,2 миллион түхэриг абаа.

Табан жэлэй туршада манай республикын хүн зоной мүнгэн олзо доход бүхылөө 46 процентээр ургаа, тиихэдэ хүн бүхэн дээрэ тоолоходо — 36,7 процентээр ехэ болоо. Энэ хадаа ороной дунда зэргын хэмжээнhээ ехэ болоно.

Республикын гүрэнэй бюджедhээ юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта 536,3 миллион түхэриг зорюулагдаа, харин наймадахи табан жэлдэ 395,4 миллион түхэриг зорюулагдаа hэн. Энэ табан жэлдэ 35,6 процентээр ехэ болоно.

Республикын ажалшадые худалдаа наймаагаар, ажаhуудалай талаар хангалга саашадаа хүгжөө. Гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ табан жэлэй туршада 42,8 процентээр ехэ болоо, харин ниитын эдеэ хоолой предприятнуудайхи — 33 процентээр ургаа.

Мүнөө манай республикын ажалшад промышленна эд бараагаар, эдеэ хоолоор ехэ hайнаар хангагданхай гэжэ нэмээнгүйгөөр хэлэжэ болоно. Энээниие иимэ тоонууд үнэмшэстэйгээр гэршэлнэ: 1975 ондо республикын хүн зондо мяха ба мяханай зүйлнүүдые худалдалга 1970 онтой сасуулхада, 61 процентээр, үндэгэ — 2,6 дахин, жэмэс — 31 процент, овощ болон бахчи — 2 дахин, бүд — 61 процент, хубсаhан — 30 процент, мебель — 58 процент, арhан гутал — 36 процентээр ургаа. Удаан сагай туршада эдлэхэ эд хэрэгсэлнүүдые худалдаага горитойхоноор ехэ болоо.

Түсэбтэ табан жэлэй туршада ажаhуудалай эрилтэ хангадаг шэнэ 20 предприяти ашаглагдаа, тэрэ тоодо Улаан-Үдэ городто ажаhуудалай мүнөө үе сагай байшан, районуудта ажаhуудалай талаар хангалгын 7 комбинат, мүн бусад барилганууд ашаглагдаа. Ажаhуудалай талаар хангалгын предприятинуудта эдэ жэлнүүдэй туршада шэнэ 4 мянган түхеэрэлгэ тодхогдоо.

1971—1975 онуудай туршада республикын хүн зониие ажаhуудалай талаар хангалгын хэмжээн 3,7 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 40 процентээр дээшэлээ.

Гэбэшье хүн зониие худалдаа наймаагаар, ажаhуудалай талаар хангалгада, илангаяа ниитын эдеэ хоол эмхидхэлгэдэ, горитойхон дутагдалнууд бии.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада худалдаа наймаа эмхидхэхэ 3 мянгаhаа дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай худалдаа наймаанай 91 предприяти ашаглалгада үгтөө. Худалдаа наймаанда хүн зониие хангаха түрүү арганууд ул ... нэбтэрүүлэгдэнэ, худалдаа наймаанай баазануудта элбэг байhан эд бараа худалдалга таhалдана.

Хүн зониие ажаhуудалай талаар хангалгын табан жэлэй түсэб республика дотор бүхыдөө 2,4 миллион түхэригөөр дутуу дүүргэгдээ. Илангаяа холын районуудай хүдөөгэй хүн зониие хангалгада ехэ гээгдэл тохёолдуулагдаа.

Партиин обком, горком болон райкомууд, илангаяа Министрнүүдэй Совет, министерствэнүүд, захиргаанууд худалдаа наймаанай, ажаhуудалай талаар хангалгада, эдэ эмхи зургаануудые кадрнуудаар бэхижүүлгэдэ, тэдэнэй коллективүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулха болоно.

Ажалшадые культурна ажаhуудалай талаар хангалгые саашадань hайжаруулха хэмжээ ябуулгануудай дунда арадай элүүрые хамгаалгые хүгжөөлгэ шухала hуури эзэлнэ.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада манай республикада элүүрые хамгаалгын бюджет 22,3 процентээр ехэ болоо. Больницын орнуудай тоо 10,6 процентээр олошороо. Санаторинууд, курортнууд 28 процентээр олошороо, шэнэ 70 клиническэ, үбшэ таниха отделенинууд, кабинедууд, лабораторинууд нээгдээ, тэдэнэй 27-ниинь hүүлэй хоёр жэл соо баригдаhан байна.

Хүдөө ажахын ажалшадые, илангаяа холо газарта хүдэлдэг малшадые хангалга зарим тэды hайжараа.

Зүгөөр эдэ баримтанууд хүн зониие медицинын талаар хангалгада байhан дутагдалнуудые далдалха ёhогүй.

Медицинскэ эмхи зургаануудай ургалта хүн зоной ургалтаhаа горитойхоноор гээгдэнэ. Гэбэшье медицинскэ эмхи зургаануудые барилгада hомологдоhон мүнгэн зоори жэл бүри ашаглагданагүй.

Элүүрые хамгаалгада байhан дутагдалнуудые усадхалга энэ хэрэгые саашадань hайжаруулха ябадал республикын партийна, совет органуудай хойшолуулагдашагүй шухалын шухала зорилго болоно.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, тэрэшэлэн «Залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда hуралсалда орохо хэрэгые дүүргэхэ ба юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудые саашадань хүгжөөхэ тухай», «Хүдөөгэй юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудай хүдэлмэриин эрхэ байдалые саашадань hайжаруулха талаар хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, тоосото үеын туршада республикын партийна, совет органууд hургуулинуудай hуралсалай, материальна баазые бэхижүүлхэ талаар, hуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээ дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хээ.

Юhэдэхи табан жэлэй үедэ 25,5 мянган hууритай шэнэ hургуулиин байшангууд, тэдэнэй 9 мянгаhаа дээшэнь тоосото үеын туршада ашаглалгада үгтөө. 42 шэнэ дунда hургуулинууд баригдаа. Мүнөө республика доторнай дунда hургуулигүй томо hуурин тосхон, колхоз болон совхоз үгы юм. Эдэ hургуулинуудай олонхинь типовой байшангуудтай.

Багшанарай юрэнхы эрдэмынь дээшэлээ. Республикын hургуулинуудта hуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине hайжаруулhанай ашаар нэгэ класста хоёрдохи жэлээ hууха ябадал гол түлэб усадхагдаа. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 8 класс дүүргэгшэдэй 96 процентнь дунда hуралсалда хабаадана.

Гэхэ зуура, гэгээрэлэй министерство, тэрэнэй нютагуудай органууд бүгэдэ ниитын дунда hуралсал бэелүүлхэ талаар, hуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине hайжаруулха талаар үшөөл оролдосотойгоор хүдэлнэгүй. Энээнhээ боложо, олон hургуулинуудта, илангаяа Баргажанай, Хяагтын, Хурамхаанай, Ахын, Хориин аймагуудай олон hургуулинуудта успеваемостинь бага, 8-дахи класс дүүргээгүйшье hаа, hургуулияа хаяха ушар үзэгдэнэ.

Партийна, совет органууд, комсомолой организацинууд арадай гэгээрэлые бүри hайнаар хүтэлбэрилхэ, hуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине саашадань hайжаруулхадань hургуулинуудта туhалха зэргэтэй.

Тоосото үеын туршада техническэ мэргэжэл олгодог hуралсал саашадаа хүгжөө. Профтехучилищинууд горитойхоноор олон болоо, багшанарайнь эрдэм дээшэлээ. «Техническэ мэргэжэл олгодог хүдөөтэй дунда эрдэмэй училищинуудые олон болгохо ба тэдэнэй хүдэлмэрине hайжаруулха талаар хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, партиин областной комитет, республикын Министрнүүдэй Совет техническэ мэргэжэл олгодог hуралсалай училищинуудые түргөөр хүгжөөхэ хэмжээнүүдые зохёоhон юм. Республика доторнай юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада 8 профтехучилищи, тэрэ тоодо хүдөөгэй хоёр училищи дунда эрдэмэй болгогдонхой. Арбадахи табан жэлэй туршада хүдөөгэй дунда профтехучилищинуудай зургаан комплексые ашаглаха гэжэ тоологдоно.

Партийна организацинууд мэргэжэл олгодог hуралсалай багшанарые шэлэн олохо, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ болон багшалха онол аргыень hайжаруулха хүдэлмэрине улам нарижуулха зэргэтэй. Энэ хадаа арадай ажахыда эрдэмтэй, мэргэжэл ехэтэй кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгые саашадань hайжаруулха байна.

Саашань элидхэлшэ дээдэ ба дунда hургуулинуудые хүгжөөхэ асуудалнуудта оробо. Институдууд болон техникумүүдэй, илангаяа хүдөө ажахын институт, Ивалгын гидротехникум дүүргэгшэдэй ехэхэн хубинь үйлэдбэри эмхидхэхэ дүршэлтэй, тодорхой экономикын асуудалнуудтай hулаар танилсаhан байдаг гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

hургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэд, партийна, комсомолой организацинууд, hуралсалай, эрдэм шэнжэлгын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине hайжаруулха ёhотой. студентнүүдэй ажаhуудал тухай ехэ анхарал хандуулха, партиингаа, арадайнгаа үмэнэ эрхэтэн уялгаа, ехэ харюусалгатай байhанаа ойлгохо мэдэрэлые hуража байhан залуушуулда нэбтэрүүлхэ, hуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарай түлөө профессорнүүдэй, багшанарай үмэнэ эрилтэ шангаар табидаг болохо зэргэтэй.

Тоосото үеын туршада культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд олошороо, тэдэнэй ажал ябуулга эли боложо hайжараа. Мүнөө республика доторнай 700 гаран соёлой байшангууд, клубууд, мянга шахуу кинотеатр болон кино-түхеэрэлгэнүүд, 1100 библиотекэ хүдэлнэ. Тоосото үеын туршада соёлой 30 гаран эмхи зургаанууд — культурын байшангууд, клубууд, кинотеатрнууд баригдаа; библиотекэнүүдэй номой тоо хахад миллионhоо дээшэ болоо.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, соёлой эмхи зургаанууд соёлой, гэгээрэлэй хүдэлмэриин онол аргые hайжаруулха талаар ехэ юумэ хээ.

Гэхэтэй хамта соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэри мүнөө табигдадаг эрилтэhээ үшөөл гээгдэнэ гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Түнхэнэй, Улаан-Үдын, Загарайн районуудай зарим клубууд соёлой, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гуламта ба hайнаар амарха түб боложо шадаагүй байhаар. Хүдөөдэ холо байдаг малшадай дунда соёлой, ниитэ ойлгуулламжын хүдэлмэри hулаар ябуулагдана.

БАМ болон бүхэсоюзна габшагай барилга болодог Галуута-Нуурай ГРЭС баригшадые соёлой талаар хангалга республикын партийна, совет органуудай үдэр бүриин анхарал доро байха зэргэтэй. Эдэ барилганууд дээрэ ажалша коллективүүдэй түргөөр олон боложо байhан ушар хадаа соёлой эмхи зургаануудые түргөөр олошоруулха, тэрэнэй хүдэлмэрине бүхы хэмжээгээр hайжаруулха эрилтэ табина.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Марксистско-ленинскэ hургаалые ойлгуулан тарааха, партиин XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ дотор хэлэгдэhэн дотоодын ба гадаадын политикын шухалын шухала асуудалнуудые ажалшадта ойлгуулха ябадал тоосото үеын туршада партийна организацинуудай үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гол удхань байгаа.

Үзэл сурталай хүдэлмэрине hайжаруулгада «Белоруссиин партийна организацида үзэл сурталай кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол шухала үүргэ дүүргээ.

hүүлэй үедэ олон партийна организацинууд үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине эмхидхэлгэдэ комплексноор хандаха тодорхой дүршэлтэй болоо. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводто эдэбхитэдэй дунда, олон янзын ажалтай хүдэлмэрилэгшэдэй (хүдэлмэришэд, мастернууд, цехүүдэй болон таhагуудай хүтэлбэрилэгшэд) дунда зориг түгэлдэр элдэб янзын хүдэлмэрине ябуулhанай ашаар коллективэй ажалай, политическэ эдэбхиие дээшэлүүлдэг, үнэхөөрөө, зохёон байгуулхы оршон байдал байгуулагданхай.

Авиационно заводто, нарин сэмбын комбинадта, Шулуутайн леспромхоздо, мүн бусад предприятинуудта, республикын олон колхоз, совхозуудта үзэл сурталай, политическэ, ажахын хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар комплексно хэмжээ ябуулганууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ.

Зүгөөр энэ hайн дүршэлые тарааха, бүхы предприятинуудта, колхоз, совхозуудта үзэл сурталай хүдэлмэрине холын хараатайгаар түсэблэхэ, комплексноор эмхидхэхэ талаар зохихо хэмжээнүүдые КПСС-эй обком, пропаганда ба агитациин таhаг, партиин райкомууд абаагүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Энээнhээ боложо хэдэ хэдэн коллективүүдтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин тодорхой гурим үгы, үзэл сурталай талаар нүлөөлхэ бүхы зэбсэгүүд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй, аша үрэнь бага. Зорилго юуб гэхэдэ, эдэ дутагдалнуудые усадхаха. партийна организаци бүхэндэ үзэл сурталай хүдэлмэрие эмхидхэлгэдэ комплексноор хандаха, экономическа, социальна зорилгонуудые шиидхэлгэтэй, ажалай болон үйлэдбэриин эмхидхэл hайжаруулгатай үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хэмжээ ябуулгануудые нягта холбоотойгоор ябуулха хэрэг болоно.

Бүхы ажалшадта марксистско-ленинскэ үзэл бодолые нэбтэрүүлхэ талаар хүдэлмэрине амжалтатайгаар ябуулхын тула нэн түрүүн хүтэлбэрилхы кадрнууд коммунистнууд марксистско-ленинскэ эрдэмээр хүсэдөөр зэбсэгжэхэ, үзэл бодолой талаар тэдэнэр хатуужаха зэргэтэй. КПСС-эй обком, партийна организацинууд партийна гэгээрэлэй асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулаа, хандуулжашье байдаг юм. hуралсалай энэ жэлдэ республика доторнай политhуралсалда 38 мянгаhаа олон коммунист, партийна бэшэ эдэбхитэдэй 29 мянган хүн хабаадуулагданхай. Хоёр жэлэй туршада партийна гэгээрэлдэ hуралсагшадай тоо 4 мянган хүноор олошороо.

Үзэл сурталай энэ шухала hалбарида саг үргэлжын, hуларшагүй анхарал хандуулдаг партийна организацинуудта hайн үрэ дүн туйлагдана. Иимэ жэшээнүүдые харуулжа болоно: Тимлюйн цементын заводой партийна организацида партиин бүхы гэшүүд, партийна бэшэ олон эдэбхитэд политическэ hуралсалда хабаадана. hургуулинуудай, кружогуудай бүхы hурагшад үйлэдбэриин ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. 148 коммунистнуудай 60 хүниинь агитатораар, политинформатораар, элидхэлшээр хүдэлнэ. Үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг коммунистнууд ажалай мүрысөө эмхидхэнэ. Ажалдаа коммунис ёhоор хандаха хүдэлөө дэлгэрүүлнэ.

Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой найман полит-hургуулида, кружогуудта хэшээлнүүд ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрнэ. Иимэ жэшээнүүдые олоор дурдажа болоно.

Гэхэ зуура, Улаан-Үдын Советскэ районой, Баргажанай, Сэлэнгын районуудай зарим партийна организацинуудта марксистско-ленинскэ теори мүнөө үе сагтай, партийна организацинуудай, ажалша коллективүүдэй үмэнэ табигдаhан тодорхой зорилгонуудтай холбоогүйгөөр шудалагдахань үсөөн бэшэ. КПСС-эй түүхые илангаяа залуу коммунистнуудай зүгhөө шудалха хэрэгтэ үшөөл бага анхарал хандуулагдана. Хэдэ хэдэн партийна организацинуудта бэеэ даагаад hураха коммунистнуудай хүдэлмэриин хойноhоо ёhотой хиналта үгы байhаар.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ шухала аргануудай нэгэн гэбэл, хүтэлбэрилхы кадрнуудые, бүхы ажалшадые экономическа эрдэмээр зэбсэгжүүлхэ ябадал болоно. Энэ талаар тоосото үеын туршада республикын партийна организацинууд горитойхон хүдэлмэри хээ. Экономическа hургуулинуудта, коммунис ажалай hургуулинуудта 40 мянга гаран хүдэлмэришэд болон колхознигууд hуралсана.

Зүгөөр экономическа hуралсалые hайжаруулха талаар шууд сэхэ хүдэлмэри зарим газарта хүсэдөөр ябуулагданагүй. Зэдын, Яруунын, Сэлэнгын, Хяагтын районуудай, Октябрьска районой зарим предприятинуудай экономическа hургуулинуудай хүдэлмэридэ hуралсалдаа ёhо тэдыгээр хандаха ушар үзэгдэнэ, экономикын асуудалнууд үйлэдбэриин тодорхой зорилгонуудhаа таhалдангяар шудалагдана. Барилгын Буряадай управленидэ, Онохойн, Сухын, Анаагай совхозуудта, Яруунын районой «Победа» колхоздо, Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхоздо, мүн бусад ажахынуудта хэшээлнүүд муугаар үнгэрнэ.

Политическэ, экономическа пропагандын үзэл сурталай хэмжээн, нүлөөн пропагандистнуудай кадрнуудhаа, тэдэнэй теоретическэ, методическа бэлэдхэлhээ сэхэ дулдыдана. Тоосото үеын туршада пропагандистнуудай кадрнуудай шанар hайжараа. Гэхэ зуура, Баргажанай, Түнхэнэй, Захаминай районуудай хэдэ хэдэн партийна организацинуудта энэ талаар ехэ дутагдалнууд бии. Пропагандистнууд хангалтагүйгөөр шэлэн олгогдоно, тэдэнэй бэлэдхэл муу.

Тоосото үеын туршада ниитэ-политическэ хүдэлмэри hайжараа. Лекторнуудэй, политинформаторнуудай, агитаторнуудай тоо олошороо, шанарынь hайжараа. Лекционно пропагандын тематиканнь үргэдөө. Арадай университедүүдэй тоо хоёр дахин олошороо.

Олон организацинуудта агитколлективүүдэй, политинформаторнуудай хүдэлмэриин зохисотой гурим тогтоогдоо. Жэшээлхэдэ, локомотив-вагон заhабарилгын заводто ажалшадай үмэнэ политинформаторнуудай, агитаторнуудай, элидхэлшэдэй үгэ хэлэхэ үдэр тогтоогдонхой. Цехүүдэй коллективүүдэй дунда КПСС-эй дотоодын, гадаадын политикые, парти, правительствын шухалын шухала документнүүдые ойлгуулха хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдана. Агитаторнуудай, политинформаторнуудай ажал ябуулгада социалис мүрысөөе олоной анхаралда табиха хэрэг ехэ hуури эзэлнэ. Теэд республикын олон партийна организацинуудта иимэ гурим хүсэ дөөр сахигданагүй.

Тоосото үеын туршада харуулан ойлгуулха агитациие hайжаруулха хэмжээнүүдые КПСС-эй обком абаа hэн. Теэд хэдэ хэдэн предприятинуудта, олон колхоз, совхозуудта харуулан ойлгуулха агитаци үйлэдбэриин хүгжэлтые, социалис мүрысөөнэй ябасые ёhотоор харуулнагүй. Энэ дутагдалые усадхаха хэрэгтэй.

Совет патриотизмын, пролетарска интернационализмын, манай ороной арадуудай хани барисаанай үзэл бодолые нэбтэрүүлхэ хэрэг партийна организацинуудай гол анхаралда байдаг юм. Республика дотор Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай түйлаhан илалтын 30 жэлэй ондо зорюулагдаhан хэмжээ ябуулганууд ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэгдөө. МНР-эй хилын аймагуудтай холбоо барисаагаа саашадань хүгжөөлгэ ажалшадые интернациональна ёhоор хүмүүжүүлхэ шухала эрхэ нүхэсэл болоо.

Коммунис ёhо гуримые, hайн hайхан ажаhуудалые нэбтэрүүлхэ хэрэг партийна организацинуудай политическэ хүдэлмэридэ ехэ hуури эзэлнэ. Теэд хуушанай үлэгдэлнүүдтэй тэмсэл ёhотоор ябуулагданагүй. Улаан-Үдын хэдэ хэдэн предприятинуудта, hургуулинуудта, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Хурамхаанай районуудта архидаха ябадалтай тэмсэхэ талаар абтадаг хэмжээнүүд аша үрээ дутуугаар харуулна.

Ажалдаа коммунис ёhоор хандахаар хүмүүжүүлхэ, социалис мүрысөө хүгжөөхэ хэрэг партийна организацинуудай үзэл сурталай политическэ хүдэлмэриин шухалын шухала хубинь болоно.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, ЦК-гай тогтоолнуудые дүүргэжэ, промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай, hургуулинуудай партийна организацинууд ажалай, үйлэдбэриин журамые бэхижүүлхые, социалис мүрысөөндэ ажалшадай эдэбхитэйгээр хабаадахые түйлаха, олониитын эдэбхи үүсхэлые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ гэжэ оролдоо.

Партиин XXIV съездэ бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, социалис мүрысөөн онсо ехэ дэлисэтэй болоо hэн. Ажалшадай ажалай, политическэ эдэбхиин шэнэ дэбжэлтые гэршэлhэн олон тоото шэнэ гайхамшагта үүсхэлнүүд үргэноор мүндэлөө. Теэд хэдэ хэдэн предприятинуудта, барилгануудта, олон колхоз, совхозуудта, социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ ёhо тэдыгээр хандаха ушар гарана. Мүрысөөндэ хабаадагшадта абаhан уялгаа дүүргэхэ хэрэгтэнь зохихо эрхэ нүхэсэл байгуулха талаар hайн анхарал хандуулагданагүй.

Социалис мүрысөөнэй хүтэлбэрине саашадань hайжаруулха, ажалдаа коммунис ёhоор хандахаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрине шангадхаха, ажалай журамые бэхижүүлхэ, даалгагдаhан ажалай түлөө харюусалгые дээшэлүүлхэ ябадал областной партийна организациин шухалын шухала зорилго болоно.

Тоосото үеын туршада олониитэдэ мэдээсэл хүргэдэг зэбсэг элитээр хүгжөө. Мүнөө республика доторнай 30 гаран шэнэ телевизионно ретранслятор табигданхай. Тиигэжэ хүн зоной динлэнхи олониинь түбэй болон нютагай телевидени хараха аргатай болонхой.

Партиин обком хэблэлэй, телевидениин ба радиогой дамжуулгын үзэл сурталай, теоретическэ хэмжээень ба ашаг үрыень дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абажа байгаа. Партиин районно комитедүүд районно ба олон хэhэгээр хэблэгдэдэг газетэнүүдые нютагай радиое hайнаар хүтэлбэрилдэг болоо.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые ойлгуулха талаар хэблэл, телевидени, радио горитойхон хүдэлмэри ябуулаа. Социалис мүрысөөнэй асуудалнуудые харуулха, түрүү дүй дүршэл тарааха хэрэг hайжараа. Гэхэ зуура, манай газетэнүүдтэ, нэн түрүүн республикын газетэнүүдтэ, телевидени болон радиодо үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, баригдажа байhан барилгануудые болзор соонь ашаглаха, продукциин шанар hайжаруулха асуудалнууд хангалтагүйгөөр харуулагдана.

Хэблэлэй, телевидениин радиогой хүдэлмэрине саашадань hайжаруулха шухала. Олониитэдэ мэдээсэл хүргэдэг зэбсэгүүдэй шухала зорилго гэбэл, юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада манай ороной туйлаhан амжалтануудые, КПСС-эй XXV съездын материалнуудые үргэнөөр ойлгуулха хэрэг болоно.

Республика доторнай научно-шэнжэлгын эмхи зургаануудай тоо хэлбэришэгүйгөөр олошорно. Гансахан тоосото үеын туршада байгуулагдаа гэбэл: СССР-эй

(Гүйсэхэлынь 4-дэхи хуудаhанда).

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДЭЙ ТООСООН

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВОЙ элидхэлһээ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1—2—3-дахи хуудаһануудта).

Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалда эмхидхэгдэһэн геологическа институт, ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин научно-шэнжэлгын комплексно таһаг, национальна һургуулинуудай бүхэсоюзна научно шэнжэлгын институдай филиал. Научна хүдэлмэрилэгшэдэй, эрдэмтэ багшанарай ниитэ тоо 1900 хүн болоно. Научно-шэнжэлгын хүдэлмэридэ бүри ехээр мүнгэ зөөри һомологдоно.

Гэхэтэй хамта, Буряадай филиалай ажал ябуулгада горитойхон дутагдалнууд бии байһаар. Эрдэмтэдэй хүсэн болон мүнгэн зөөри үрэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ. Зарим эрдэмтэд хэдэн жэлэй туршада үрэ багатайгаар, творческо эрмэлзэлгүйгөөр хүдэлнэ, хэблэгдэхэ хүдэлмэридөө эрилтэ багатайгаар хандана.

Эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдэй хэмжээ болон тэдэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхын тула манай эрдэмтэд, Буряадай филиалай президиум, партком, филиалай бүхы коллектив үшөө ехэ юумэ хэхэ ёһотой.

Тоосоото үе соо республикын литература болон искусство улам саашадаа хүгжөөгдөө. Уран һайханайнгаа талаар яһала һайн зохёолнууд, зүжэгүүд, концертнэ программанууд зохёогдоо.

Гэбэшье республикын зохёохы организацинуудай ажал ябуулгада ехэхэн дутагдалнууд бии гээшэ. Уран зохёолшод, композиторнууд, уран зураашад хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай бодото ажал хэрэг, манай орон соо ба республика доторнай болоһо байһан экономическа, социальна ехэ хубилалтануудые харуулһан мүнөө үе сагай зохёолнуудые үсөөн зохёоно. Үзэл бодолой, уран һайханай талаар һулахан зүжэгүүд театрнуудай сценэ дээрэ табигдана. Республикын зохёохы хүдэлмэритэй интеллигенци партийна организацинуудай үзэл суртагалай хүдэлмэридэ эдэбхи багатайгаар хабаадана.

Зохёохы ажалтай интеллигенциие һурган хүмүүжүүлхэ, залуу уран бэлигтэнтэй ябуулха хүдэлмэриин асуудалнууд партийна организацинуудай саг үргэлжын анхарал доро байха эрилтэ табигдана. Культурын министерство, зохёохы Холбоонуудай правленинүүд ба партийна организацинууд зохёохы ажалтай хүдэлмэрилэгшэдтэ табигдадаг эрилтээ партийна анхаралтай таарууга ар табиха уялгатай. Литературна уран һайханай шүүмжэлэл энэ хэрэгтэ зорюулагдаха ба республика дотор энэ хүдэлмэрие эрид һайжаруулха эрилтэ табигдана.

ПАРТИЙНО-ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, КПСС-эй обком, горком болон райкомууд партийна эхин организацинуудые, партийна бүлэгүүдые саашадань улам бэхижүүлхэ, предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ үзүүлдэг нүлөөлхы үүргыень бүри дээшэлүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхи эрмэлзэл хүгжөөхэ талаар хэмжээнүүдые абаһан байна.

Мүнөө үедэ областной партийна организацида 1213 эхин организацинууд, партийна 955 бүлэгүүд тоологдоно. Тоосоото үедэ тэдэнэй ажал ябуулга эли бодо эдэбхижээ.

Гэхэ зуура, үйлэдбэриин хэрэгтэ, ниитын ажабайдалда бодотоор нүлөөлдэггүй партийна эхин цехэй организацинууд болон бүлэгүүд манда үшөөл бии байһаар. Барилгын эмхи зургаанудай, нютагай промышленностиин болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг зарим предприятинуудай, тэрэшэлэн Мухар-Шэбэрэй, Зэдын ба Түнхэнэй аймагуудай зарим колхоз, совхозуудай партийна организацинууд угаа һулаар хүдэлнэ.

Партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабарие хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ, арадай ажахые хүгжөөхэ, ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй үзүүлдэг нүлөөе үргэдхэхэ тон шухала байһые партиин Центральна Комитет һурган заабарилдаг. КПСС-эй ЦК-гай абаһан «КПСС-эй Златоустовска горкомой партийна эхин организацинуудые хэр зэргэ хүтэлбэрилдэг тухай» мэдээжэ тогтоол соо эдэ асуудалнуудаар гол шэглэлнүүд тодорхойлогдонхой. КПСС-эй ЦК-гай энэ тогтоолые бэелүүлэн, партиин обком, горком болон райкомууд партийна эхин организацинуудые саашадань улам бэхижүүлхэ, тэдэнэй үйлэдбэридэ болон коллективэй ниитын ажабайдалда нүлөөлдэг үүргые дээшэлүүлхэ талаар нэтэрүү хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ уялгатай.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэ хадаа партийна организацинуудай ажабайдалда ехэ удха шанартай хэрэг болоһон байна. Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэл, тэрэниие үнгэргэлгэ, энээнтэй хамта бэелүүлэгдэһэн хэмжээ ябуулганууд парторганизацинуудай зэргэнүүдые саашадань бэхижүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхи болон түрүү зэргэдэ ябаха үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһалһан байна. Энэ ушарые иимэ баримтанууд гэршэлнэ: 10150 коммунистнууд коммунис ажалай ударнигууд, 13457 коммунистнууд энэ үндэр нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ. Табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада 1489 коммунистнууд орден болон медальнуудаар, 5523 хүн «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагданхай. Үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг дииилэнхи олон коммунистнууд табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

Коммунистнуудые зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэдэг партийна суглаан гол үүргэ дүүргэнэ. Энэ талаар һая үнгэрһэн тоосоото һунгалтын партийна суглаанууд, тэрэшэлэн партийна конференцинүүд бодото гэршэ болоно.

Партийна суглаанууд болон конференцинүүд дээрэ партиин жинрэй гэшүүдэй хэһэн дурадхал болон ажаглалтануудые дүүргэхэ, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлхэ эрхэ байдал тогтоохо асуудалнуудта партийна организацинууд анхаралаа бүри ехээр табидаг болоо.

Тоосоото үедэ арадай ажахын һалбаринуудай үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг коммунистнуудай тоо зарим тэды нэмэһэн байна. Энэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, арадай ажахын мэргэжэлтэй түрүү түлөөлэгшэдые зүбөөр шэлэн абаха талаар партийна организацинуудай ханамжатайгаар ябуулһан хүдэлмэриин аша үрэ мүн болоно.

Саашадаа хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, интеллигенциин түрүү, үнэн сэхэ түлөөлэгшэдые партиин зэргэдэ шэлэн абаха асуудалда партийна организацинууд анхаралаа онсо хандуулха шухала.

Районно шатын кадрнуудые шэлэн томилхо, зүбөөр хубаарилан табиха, партиин райкомуудай хүдэлмэриин онол арга болон дүй дүршэлые улам нарижуулха асуудалнуудта КПСС-эй обком анхаралаа ехээр табиһан байна. КПСС-эй XXIV съездын болоһонһоо хойшонхи үедэ райкомуудай ябуулһан эмхидхэлэй хүдэлмэри нилээд дээшэлээ, партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин һайн жэшээнэй ехэ дүй дүршэл амжагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Жэшээнь, хүтэлбэрилхы кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэриеэ һайжаруулһанай ашаар КПСС-эй Кабанскын райком аймагайнгаа экономикын гол һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтээ горитой алхам хэһэн байна.

Энэ талаар партиин Улаан-Үдын ба Хориин райкомуудай хүдэлмэридэ нилээд һайн шэнжэтэй хубилалта үзэгдэнэ. Эдэ райкомууд хүдэлмэрээ ябуулхадаа, партийна эхин организацинуудта ехээр түшэглэдэг болонхой.

КПСС-эй Хурамхаанай ба Прибайкалиин райкомууд парторганизацинуудай секретарьнартай хүдэлмэри ябуулдаг һайн дүршэлтэй болонхой.

Гэхэ зуура партиин зарим райкомуудай ажал ябуулгадахи горитой дутагдалнууд үшөө усадхагдаагүй байһаар. Райкомууд аймагайнгаа экономикые гүнзэгыгөөр шэнжэлнэгүй, элдэб жэжэ божо асуудалнуудые шиидхэхэ гэжэ оролдоно, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ анхаралаа багаар табина.

Партиин зарим райкомууд олон тогтоолнуудые абана. Тиихэ зуураа, тэдэнэйнгээ дүүргэлтын түлөө һанаагаа зобоногүй. Жэшээнь, КПСС-эй Хяагтын райком һүүлэй хоёр жэлэй туршада партиин райкомой бюро дээрэ Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын партбюрогой ба захиргаанай тоосоо таба дахин зүбшэһэн байна. Зүгөөр хиналтын хангалтагүйһөө, абтаһан тогтоолые дүүргэлтэ болгохын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэриин абтаагүйһөө болоно, тэдэ тогтоолнууд дүүргэгдээгүй үлэшоо.

Партиин зарим райкомууд һүүлэй үедэ колхоз, совхозуудай дунда шатын кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэреэ һуладхаа, ажалшадай, илангаяа малшадай дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри бирагүйгөөр ябуулаа гэһэн ажаглалта партийна конференцинүүд дээрэ хэгдэһэн байна. Энээн тушаа Бэшүүрэй, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй районно партконференци дээрэ дурдагдаа.

Ушар нимэһээ партийна суглаанууд дээрэ, конференцинүүд дээрэ хэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудһаа КПСС-эй райкомууд тусхай тобшолол хэхэ, саашадаа партийна хүтэлбэриин арга шадабарине улам нарижуулха, хүдэлмэреэ эрид шууд һайжаруулха, эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэрие үргэнөөр ябуулха уялгатай болоно.

Партийна организацинууд хадаа саашадаа нютагай Соведүүдэй бүхы ажал ябуулгые алишье талаарнь эдэбхижүүлхэ, ажалшадые культурно-ажаһуудалай болон медицинскэ талаар хангалгые һайжаруулха гэжэ оролдохо ёһотой болоно. Хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэдэ анхаралгүйгөөр, албан хойрогоор хандадаг ушарнуудые эсэслэн усадхажа, райгүйсэдкомуудай, тэдэнэй таһагуудай ажал ябуулгые улам һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала.

Республикын гүрэнэй болон ажахын зарим органуудай, зарим министерство болон управленинүүдэй, тэдэнэй мэдэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри тушаа горитой шүүмжэлхы ажаглалтанууд партийна олон конференцинүүд дээрэ хэгдээ һэн. Энэ ушарта барилгын эмхи зургаануудай, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын, эдеэ хоолой промышленностиин, коммунально-ажаһуудалай, хүдөө ажахын министерствэнүүд, «Сельхозтехника», «Бурятстройматериалы» нэгэдэлнүүд ехэ шүүмжэлэлдэ ороһон байна.

Тиихэдэ республикын Министрнүүдэй Совет хадаа министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, районно болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые тон һулаар дээшэлүүлнэ гэжэ зүб хэлэгдэһэн байна.

Тоосоото үедэ республикын профсоюзуудай организацинууд нилээд ургаа. Тэдэнэй зэргэдэ 346 мянган хүдэлмэришэд, колхознигууд болон алба хаагшад тоологдоно. Олон завод болон фабрикануудай профсоюзай организацинууд янза бүриин аша туһатай хүдэлмэри ябуулна.

Гэхэ зуура профсоюзай зарим организацинуудай, зарим обкомуудай, тэрэшэлэн профсоюзуудай областной соведэй хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд ушарһаар. Зарим предприятинуудай, илангаяа совхозуудай саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөн муугаар хүдэлнэ. Социалис мүрысөө муугаар эмхидхэдэг профсоюзай организацинууд үшөө бии байһаар. Хүдэлмэришэдэй суглаанууд ходо үнгэргэгдэнэгүй. Ажалай болон үйлэдбэриин журам эбдэхэ ябадалтай эрид шууд тэмсэл ябуулагданагүй. Облпрофсовет, республиканска олон областной комитедүүд профсоюзай эхин организацинуудтай һула харилсаатай, тэндэхи ажабайдал хүсэд мэдэдэггүйшье ушар бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Облпрофсоведэй болон профсоюзай обкомуудай хүдэлмэрине эрид һайжаруулхын түлөө партиин областной комитет али бүхы хэмжээ абаха ёһотой.

Зэргэдээ 110 гаран мянган хүбүүд, басагадые нэгэдүүлһэн комсомолой областной организаци республикын ниитэ политическэ ажабайдалда ехэ үүргэ дүүргэнэ. Ажахын болон культурна байгуулалтын али бүхы һалбаринууд дээрэ комсомолшуудай эдэбхитэй ажал ябуулга эли бодо харагдажа байдаг.

Партийна организациин зүгһөө саг үргэлжэ хүтэлбэрилэгдэжэ байдаг залуушуулай ажал, ажабайдал, амаралта, үзэл сурталай хүмүүжэл тушаа анхаржа байдаг газартал комсомолой организацинууд һайнаар хүдэлдэг гээшэ. Тиимэһээ саашадаа комсомолой организацинуудта ходо туһалха, комсомолшууд болон залуушуулда этигэн найдаха, партийно-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлые дамжуулан үгэхэ ёһотойбди.

Саашадаа элидхэлшэ арадай хиналтын органуудай хүдэлмэрине партийна талаар хүтэлбэрилхэ асуудал тушаа тогтоо.

КПСС-эй XXIV съездын заабаринуудые бэелүүлэн, партиин обком кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ асуудалда саг үргэлжэ анхаралаа табижа байгаа. Тинхэдээ үнинэй дүршэлтэй кадрнуудые залуу хүдэлмэрилэгшэдтэй суг нэгэдүүлэн, таарамжатайгаар хүдэлүүлхэ гэһэн ленинскэ ёһо гуримые КПСС-эй обком ходо баримталжа байгаа. Тэдэнэй политическэ, культурна болон мэргэжэлэйнгээ талаар ургалгада саг үргэлжын анхарал хандуулагдаа. Гэхэ зуура энэ шухала хэрэг эрхилхэдээ, партиин зарим райкомууд горитой дутагдалнуудые гаргаһан байха. Элидхэлшэ партиин Сэлэнгын райкомые горитой шүүмжэлээ. Юуб гэхэдэ, эндэхи колхоз болон совхозуудай, ГРЭС-эй барилгын управлениин, «Гусиноозерская» шахтын кадрнууд ехэ һэлгэлтэдэ ородог байгаа бшуу.

Республиканска зарим органууд кадрнуудые шэлэн томилхо, хубаарилан табиха хэрэгтээ ехэ алдуунуудые гаргана. Үйлэдбэриин харюусалгатай зарим участогуудые бэлэдхэл һулатай хүдэлмэрилэгшэд толгойлжо байдаг. Нютагай промышленностиин министерствын системэдэ хүдэлдэг инженерно-техническэ 436 хүдэлмэрилэгшэдэй 185 хүниинь тусхай эрдэмгүй байха юм. Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын 226 мэргэжэлтэдэй 80-ниинь тусхай һургуулигүй хүнүүд.

Бүхы дээрэнь харахада, бидэ бэлэдхэл һайнтай кадрнуудтайбди. Тэдэнэр даалһан хэрэгээ тон харюусалгатайгаар дүүргэнэ. Манай партиин директивэ болон шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхын түлөө амжалтатайгаар хүдэлнэ.

Имэһээ конференци дээрэ һунгагдаха партиин шэнэ обком эдэ заагдаһан дутуу дундануудые усадхаха асуудалда анхаралаа онсо хандуулха зэргэтэй.

Манай областной партийна организаци өөрынгөө XXIX конференцидэ үзэл суртагалайнгаа талаар урганги, эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижэнги, эмхидхэлэй болон политическэ баян дүй дүршэлтэй болоһон, партиин ленинскэ Центральна Комитедые нягта жагсаалтайгаар тойроһон байдалтай хүрэжэ ерэбэ.

Манай энэ конференци партиин XXV съездын болохоёо байхада, коммунизм байгуулгын гол шухала шэнэ шатын гараад байхада —ар-
бадахи табан жэлэй мэнэ
лээд байһан үедэ боложо
на. Партиин XXV съездд
рюулжа, КПСС-эй ЦК
гаргаһан «СССР-эй ар
ажахые 1976—1980 он
хүгжөөхэ гол шэглэлнү
проектые манай республ
коммунистнууд болон б
ажалшад халуунаар һай
жа байна. Ленинскэ х
шугамые бэедээ шэн
партиимнай энэ програ
документ хадаа манай
арадай ажабайдалайнь
бүхы эрилтые гүйсэд дүү
хангана. КПСС-эй ЦК
проектые зүбшэн хэлэ
зуураа, партиин хараа
түсэбүүдые хүсэндэнь хү
хын түлөө бүхы хүсэеэ
рюулха байһанаа манай а
шад үнэн зүрхэнһөө
дуулнэ.

Хото, хүдөөгэй, бүхы со
хүнүүдэй хүсэ шадал КПС
эй XXV съездые нэрэтэй
лотойгоор угтаха хэрэгтэ
рюулагданхай. Партиин съ
дын хүндэлэлдэ зорюул
үйлэдбэриин бүри ехэ
жалта түйлахын түлөө, а
лай шэнэ илалтын тү
дэлгэрһэн социалис мүрыс
үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ.
шэнэ хүдэлөөе ударида
предприяти, колхоз, сов
болон эмхи зургаан бүх
үмэнэ табигдаһан зорил
нуудые шиидхэхэ хэрэ
ажалшадай арга хүсые
сүүлхэ гэшэ партийна ор
низацинуудай бэелүүлхэ
зорилго мүн.

Бидэ шэнэ табан жэл
түрүүшын жэлдэ дабш
ороод байнабди. Тиимэ
мүнөөнһөө арадай ажа
түсэбөөр табигдаһан шэ
бүри орёо зорилгонуудые
дото хэрэгээрээ шиидх
уялгатайбди. Жэлэй эхи
үйлэдбэриин ургалтые у
хурдадхаха, «Эрхим а
үрэ, эрхим шанар» гэ
уряа доро хүдэлхэ, шэнэ
бан жэлэй түрүүшын жэ
түсэбэй дүүргэлтые а
талаарнь дүүргэхэ, үлүү
дүүргэхэ гэшэ эгээл шуха
зүйл болоно.

Манай областной парти
организаци, тэрэнэй хүтэл
ри доро ажаллажа байгаа ре
публикын бүхы ажалшад
даа партиин XXV съезд
нэрэтэй солотойгоор угта
шэнэ табан жэлдэ арад
ной һуудал байдал ул
һайжаруулха, арбадахи т
бан жэлэй түрүүшы
жэлэй даабарине дүүр
хэ, үлүүлэн дүүргэхэ арг
шадабаритай гээд КПСС-
ЦК-е найдуулхыемни, ну
дүүд, зүбшөөгыт!

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

Ракетэнүүдые, десантна частьнуудые тээһэн совет сэрэгэй корабльнууд «Анголын эрье шадар зорюуталан дабшадаг болонхой» гэһэншүү мэдээсэлнүүдые баруун оронуудай зарим информационно агентствэнүүд ба хэблэлэй органууд тараана.

ТАСС нигэжэ мэдүүлхээр этигэлэмжэгдэнэ гэбэл:

Баруун оронуудай агентствэнүүдэй ба хэблэлэй органуудай эдэ бүхы мэдээсэлнүүд ямаршье үндэһэ баримтагүй, хорото зорилгоор тараагдаһан худал хуурмаг зэрэб үгэнүүд болоно, тон харата удха шэнжэтэй байна. Анголын эрье шадар совет сэрэгэй ямаршье корабльнууд байхагүй, зорюутын ямаршье ябуулгануудые хэнэгүй. Баруун оронуудай зарим бүлэгүүд Африкын нэгэдэлэй эмхиин онсо сессие угтуулан, иимэ худал хуурмаг мэдээсэлнүүдые тараахадаа, Анголын Арадай Республикын хуулита, бүрин эрхэтэ правительствада эсэргүү Урда-Африкын расистнуудай ба бусад хархис хүсэнүүдэй сэхэ интервенциие дэмжэхэ зорилготой өөһэдынгөө ябуулгануудһаа дэлхэйн олониитын анхаралые һамааруулха хүсэлэнтэй ха.

Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүд һэргээгдэхэнь

Харилсан ойлголсогдоһоной ёһоор, стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха асуудалаар СССР-эй ба США-гай делегацинуудай хоорондын хөөрэлдөөнүүд Женевэдэ январиин 28-да һэргээгдэхэ болобо.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ТОКИО

Али алиндань туһатай

ТАСС

Совет-япон экономическа харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ. Японой статистикын даб дээрэхи дүнгүүдэй ёһоор, 1975 ондо Советскэ Союзтай Японой хэһэн худалдаа наймаанай хэмжээн 3 миллиард шахуу долларто хүрэһэн байна. Үрда жэлэйхитэйнь сасуулбал, тэрэ 20 процентээр ургаа. Тиихэдэ Японһоо эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые СССР-тэ худалдалга 2 шахуу дахин үргэдэбэ.

Доройтон уналга гээшые мэдэдэггүй совет экономикын һайнаар хүгжэһэнэй ашаар, мүн экономическа харилсаан тухай совет-япон удаан болзорой ехэ хэмжээнэй хэлсээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлһэнэй ашаар совет-япон худалдаа наймаан үргэнөөр хэгдэхэ аргатай болоһон байха юм.

АНКАРА

Харилсаанай шэнэ хараа шэглэлнүүд

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэлгэ, зүблөөнэй түгэсхэлэй актда гар табилга Турциин ба Чехословакиин хоорондохи харилсаае саашадань һайжаруулха шэнэ арга нээнэ гээд ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугалай албанай хэрэгээр Анкарада ерээд, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан, эндэ тунхаглагдаһан Турциин-Чехословакиин коммюнике соо хэлэгдэнэ. Эндэ болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ экономикын, техникын, промышленностиин, эрдэм наукын асуудалнуудаар хоёр ороной харилсаан тухай удаан болзорой хэлсээндэ гар табигдаһан байна гээд коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые бүхы талаарнь, эбэй ёһоор, үнэн зүбөөр гуримшуулхын тула булимтараа эзэмдэһэн Араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые бүрин гаргаха, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хангаха шухала гэжэ Турци, ЧССР мэдүүлбэ.

ЛИССАБОН

БҮТЭМЖЭТЭЙ ҺАЙН ДҮНГҮҮД

ТАСС

Түлөөлэгшэдэйнь мүнөөнэй Саг зуурын зургаадахи правительствада ородог Португалиин политическэ түрүү гурбан партиин хоорондохи правительствые зарим талаарнь шэнэдхэн хубилгаха тухай арсалдаата асуудалнууд гол түлэб шиидхэгдэбэ гээд республикын президент Кошта Гомешой, премьер-министр Пиньейру ди Азиведугэй, Революционно Соведэй гэшүүн Витор Крешпугэй социалис, коммунис ба арадай-демократическа партинуудай делегацинуудтай уулзажа, дүрбэн час соо хөөрэлдэһэнэй һүүлээр соносхогдобо.

Правительствые хубилгаха зам нээгдээ, гэбэшье зарим арсалдаата ушар хэрэгүүдые гуримшуулханьүлөө гэжэ Пиньейру ди Азиведу заседаниин һүүлээр мэдүүлбэ.

Энэ уулзалгын дүнгүүд бүтэмжэтэй һайн байба. Гэбэшье хэдэн асуудал зүбшэн шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ ПКП-гэй Генеральна секретарь Алваро Куньял заседаниин һүүлээр хэлээ.

ЛИССАБОН

Сүлөөтэ, демократическа һунгалта үнгэргэхын түлөө

ТАСС

Хуули гаргадаг суглаанай һунгалтые байгша оной апрелиин 25 болотор үнгэргэхэ тухай Саг зуурын зургаадахи правительствын абаһан шиидхэбэритэй дашарамдуулан, Португалиин Коммунис партиин ЦК-гай Политическэ комисси мэдүүлгэ толилуулаа. Сүлөөтэ, демократическа һунгалта орон дотороо үнгэргэхын түлөө тэмсэхэ шухала гээд энээн дотор хэлэгдэнэ.

Арад зоной өөһэдөө һунгаһан демократическа байгуулалта Португалида тогтоохын түлөө, демократическа гүрэнэй олоной хабаадалгатай зургаануудые эмхидхэн бүридүүлхын түлөө ПКП үгэ дуугүйгөөр тэмсэнэ. Тиимэһээ парти хуули гаргадаг суглаанай депутадуудые шадаал һаа богони болзор соо һунгаха шухала гээд тэмдэглэнэ гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Хуули гаргадаг суглаан гүрэнэй засаг захиргаание хүтэлхэ ёһотой бшуу. Тэрэ үндэһэн хуулинуудые гаргаха, правительствын ажал ябуулгые хинаха зэргэтэй.

Японнин эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэд, ороной демократическа хүсэнүүд япон-американ договорые болюулха гэһэн эрилтэ табина. Тус договорой ёһоор США-гай ВВС-эй бомбардировщигууд Японнин газар дээрэ байлгагдана. Мүнөө үедэ Япондо американ зэбсэгтэ 142 бааза, мүн хэлхээ холбооной болон тагнуулай станцинууд байрлана. 40 мянган солдат болон офицернүүд эндэ алба хэдэг. Окинава олтирог дээрэ байрлаһан 63 бааза эндэхи газарай 10 процентые эзэлдэг Сэрэгэй һуралсалай эхилхэдэ, Окинава полигон болошодог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: олтирогто ажаһуугшад Кадэн баазаһаа американ Б-52 бомбардировщигуудые гаргажа абаашаха гэһэн эрилтэ табина.

Джапан пресс — ТАСС-ай фото.

ДЕЛИ

Шахардуу байдал һуларуулгын жэл

ТАСС

Шэнэ жэлдэ, 1976 ондо уласхоорондын байдал улам саашадань һайжаруулха хараа түсэбүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, совет эб найрамдалта программын бэелүүлэгдэһэнэй ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын оршон байдалда горитой хубилалта болоо гэжэ Индиин олониитэ үндэрөөр сэгнэнэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн амжалтатайгаар дүүрэээ. Энэнь бүхы түбиин арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ, эб найрамдал хангаха хэрэгтэ нүлөөлхэ байна. Индиин Национальна конгресс гэдэг хүтэлбэрилхы партиин ээлжээтэ съезд һаяхан болоходоо, Европодохи шахардуу байдал һуларуулгын дүй дүршэлые бүхы түбинүүдтэ дэлгэрүүлхэ шухала гэжэ гадаадын политическэ асуудалнуудаар абаһан тогтоол соогоо тэмдэглэбэ.

Эб найрамдалта программа залан сэхээр бэелүүлдэг Советскэ Союзай нүлөө ехэтэй ажал ябуулгын ашаар Хельсинкидэхи зүблөөн амжалтатайгаар дүүрэээ гэжэ Индиин «Линк» журнал бэшэнэ. 1975 онние шахардуу байдал һуларуулгын жэл гээд нэрлэжэ болоно гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

ЛОНДОН

Таарамжатай хараа түсэбүүд

ТАСС

Эб найрамдалай, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын, худалдаа наймаае хүгжөөхын, арадуудай хоорондохи хани барисаае һайжаруулхын түлөө тэмсэгшэдтэ 1976 оной хараа түсэбүүд үргэн ехэ, таарамжатай һайн байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлэй бүхы үе соо иимэ таарамжатай һайн байдал тохёолдоогүй ха гэжэ Великобританиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Гордон Макленнан мэдүүлээ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэлгэ энэ талаар ехэ нүлөө үзүүлһэн байна гэжэ Г. Макленнан ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.

Эб найрамдалай ба уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгын хэрэгтэ харша дайсад Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй дүнгүүдтэ тойбо татахые оролдоно. Тиимэһээ Хельсинкиин зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлээ эдэбхижүүлхэ ёһотойбди. Эдэ бүхы һайн һайхан зорилгонууд түгэсхэлэй акт соо найруулагдаһан байгаа.

БЕЙРУТ

Хёмороон зүришэлдөөн үргэлжэлһөөр

ТАСС

Палестинаһаа зугадан тэрьедэгшэдэй байрладаг Телль-Заатар гэжэ лагерьтахи хархис партинуудай зэбсэгтэ этэгээдүүдэй бүһэлэн хүреэлһэнһээ уламжалан, Ливанай ниислэл хото ба оршон тойронхи һуурин тосхонуудта хёмороон зүришэлдөөн үргэлжэлһөөр. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, национально-патриотическа хүсэнүүдэй нэгэдэмэл отрядууд Телль-Заатар руу ороһон харгые сүлөөлхын, тэндэхи хүреэлэлгэдэ ороһон хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангахын тула хархис партинуудай хото шадарай районуудаар шэбээлһэн отрядуудай бэхилэлгэнүүдтэ хэдэ хэдэн амжалтатай добтолго хэһэн байна.

Хотын түбтэхи худалдаа наймаанай эмхинүүдээр буудалдаан болобо.

Ниислэл хото тээшэ ороһон харгы замууд таһа дүүрэгдэнхэй. Гэр байраһаа бү гарагты гэжэ радио хүнүүдтэ хандан соносхоно.

Ливанай бусад районуудаар аалин намдуу байдалтай байһаар.

Премьер-министр Р. Караме телевидениеэр үгэ хэлэхэдээ, буудалдаа дары зогсоохые уряалба. Зэбсэгтэ ябуулганууд, хашалта харшалалтанууд эндэхи хёмороото байдалые гуримшуулхагүй байна гээд тэмдэглэгдэнэ

БОНН

ЭЛИТЭ ЕХЭ ХЭРЭГ

ТАСС

Баруун Германиин олониитын элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэд ТАСС-ай корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн хадаа 1975 оной элитэ ехэ хэрэг болоно гэжэ мэдүүлһэн байгаа.

Ниитэ Европын зүблөөн, тэрэнэй түгэсхэлэй акт хадаа Европын бүхы оронуудай арадуудай үгэеэ ойлголсохо эб найрамдал хангаха гэжэ хүсэжэ байһанай үрэ дүн болоно гээд ФРГ-гэй ба СССР-эй хоорондохи харилсаанда нүлөө үзүүлхэ бүлгэмэй вице-президент Г. Кох тэмдэглэбэ.

Шахардуу байдал һуларуулгын политика бэелүүлгэдэ, тодорхойлон хэлэбэл, Советскэ Союзтай ба Европын бусад социалис оронуудтай ФРГ-гэй харилсаае һайжаруулха хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ Г. Кох хэлэһэн байна.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ

«Орбита». 10.35 — «Үн
бүүдтэ фильм». «Зас
ченный город» — уран һа
ханай фильм. 11.45 — «С
моделкин в космосе» —
мультфильм (үнгэтэ). 12.0
— Шэнэ һонин. 12.10 —
«АБВГД-эйка...» (үнгэтэ
12.40 — 12.50 — Заб
лалга. 12.50 — Нэхамуа
үхибүүдэй хореографическ
ансамблиин концерт (Япо
үнгэтэ). 13.30 — «Елки
һайндэр» — Кремлиин съе
дын Ордонһоо дамжуул
(үнгэтэ). 14.30 — «Дом и
рушка» — баримтата филь
(үнгэтэ). 14.40 — «Элүүр
энхэ байлга» — тележурнал
(үнгэтэ). 15.10 — «Ан ами
тадай ажабайдал» — үнгэтэ
16.10 — Политическэ шэ
жэлэгшэ Ю. А. Жуков теле
визор харагшадай асуудал
да харюусаха. 16.55 —
«Совсем пропащий» — уран
һайханай фильм (үнгэтэ).
18.30 — «Время». 19.00 —
19.10 — Забһарлалга. 19.1
— «Циркын галнууд» (үнгэ
тэ). 20.25—Харинн гүрэнэй
эстрадын артистнуудай кон
церт (үнгэтэ). 21.00 — Ш
нэ һонин. 21.15 — 21.25 —
Забһарлалга. 21.25 — «Бо
рис Феоктистов наадаха»
(үнгэтэ). 21.40 — «Ан ами
тадай ажабайдал» (үнгэтэ).
22.40 — «ССР Союзай Гү
рэнэй академическэ Ех
театрай 200 жэлэй ойдо» (үн
гэтэ). 23.50 — 24.00 —
Забһарлалга. 24.00 — «Вре
мя».

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

 ☐ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04315. Заказ № 01598